

Naturplan 2020

Forord

Naturen har brug for vores hjælp. Den har det ikke så godt, som den fortjener. Flere, nye rapporter og artikler skrevet af ledende forskere verden over viser, at biodiversiteten er stærkt trængt. Flere og flere arter uddør, især de sjældne. Som mennesker har vi brug for naturen. Faktisk er vi helt afhængige af den for at eksistere. Den producerer vores ilt, giver os husly, forsyner os med rent vand og giver os mad. Den er ikke separat fra os, men derimod er vi en del af naturen. Man kan måske tillade sig at blive lidt poetisk og sige, at ”vi er én”. Derfor har vi et ansvar for, at den ikke forarmes mere, end den allerede er.

Vores udgangspunkt er vores allesammens by og kommune. Her har vi allerede mere natur end mange af de omkringliggende kommuner. Vestskoven og vores naturparker - Egelundparken og Kongsholmparken – er de største naturområder, og fylder en betydelig del af kommunen. Her nyder mange borgere dagligt at gå tur med sig selv, familien eller hunden. Man kan være heldig at spotte et rådyr en tidlig morgen, høre en spidssnudet frø snurre i det tidlige forår eller sågar se den sky og sjældne isfugl og vandstær jage nede i St. Vejleå. Vi har endda den sky bilag 4-art, stor vandsalamander, en håndfuld steder i kommunen. Bilag 4-arter er under særlig naturbeskyttelse, da de er i tilbagegang eller direkte truede. Med den rette indsats kan vi få flere af disse unikke arter i naturen i Albertslund.

Når folk befinder sig i naturen, bliver de gladere og mindre stressede. Det har masser af undersøgelser vist gang på gang. Natur opfordrer til leg, motion, læring og eftertænkksomhed. Nogle gange skal folk bare lige mindes om, at den er der. Det gør Albertslund Kommune blandt andet gennem målrettet skiltning og naturarbejde i samarbejde med skoleklasser.

Til trods for at Albertslund er hjem for fine og særlige arter betyder det dog ikke, at vi blot kan læne os tilbage og konstatere, at alt er vel, for det er det ikke. Med Naturplan 2020 går Albertslund lidt anderledes til værks end med den tidligere Naturplan 2009. Fokus ligger stadigvæk på at stoppe tabet af biodiversitet, men formidling af naturen har også høj prioritet. Fundamentet af planen udgøres af en helt konkret projektliste, der indeholder naturprojekter til de næste 4 år, altså 2024. Projekterne er forskelligartede og kommer til at blive udført mange, forskellige steder i kommunen.

Naturplan 2020 er skrevet, så den også er brugbar og læsevenlig for folkeskoleklasser, og den indeholder beskrivelser af vores mest almindelige naturtyper og de arter, man typisk finder netop der, alt sammen understøttet af billeder fra Albertslunds naturområder. Dette er gjort for at opfordre til udflugter og udforskning af naturen. Jo mere børn og voksne ved om den, jo mere har de lyst til at passe på den.

Og passe på den det skal vi. God læselyst.

Steen Christiansen
Borgmester i Albertslund Kommune

Svirreflue

Indholdsfortegnelse

Indledning 4

AFS NIT 1

Blomsterenge og biodiversitet
– vi kan alle hjælpe til..... 6-13

AFS NIT 2

Vådområder og skovrejsning
– effektiv lagring af CO₂..... 14-17

AFS NIT 3

Albertslunds naturtyper 18-21

AFS NIT 4

De 22 projekter 22-45

AFS NIT 5

Albertslunds natur i fremtiden... 46-49

Naturplan 2020

Naturen i Danmark har det ikke godt. Set over de sidste 150 år har den fået det bedre, blandt andet på grund af mindre udledning af fosfor og nitrogen fra landbruget og en mere begrænset udledning af CO₂ fra industri, men selvom det bestemt er et skridt i den rigtige retning, er vi langt fra at være i mål med noget, vi kan kalde ”sund og sammenhængende natur”.

Er fremtiden så helt dystert og er en øget indsats komplet nyttesløs?

Nej, tværtimod. Der er heldigvis stadigvæk masser, vi kan gøre!

Det er vigtigt i en situation som den nuværende, at man tager små skridt - men mange af dem. Hele tiden. Storstilede projekter, hvor for eksempel store søer oprenses for bundslam og flere hundrede meter å genslynges, er utroligt vigtige for at øge biodiversiteten og bevare en sund balance i naturen. De er dog unægteligt meget dyre og har en tendens til at tage pusten fra budgettet i en lille kommune som Albertslund og dermed måske stoppe et godt momentum. Dermed ikke sagt, at de ikke skal udføres, for det skal de. Det er vigtigt. Det kan dog være en fordel at have et øget fokus på mindre, men stadigvæk meget nyttige projekter. Målet i sidste ende er at bevare og forbedre den eksisterende natur ved at få biodiversiteten til at stige. Standsningen af ta-

bet af biodiversitet er noget, der efterhånden har stor bevågenhed verden over, da vi hurtigt mister livsnødvendige naturområder og derfor også arter. Uden planter og dyr eksisterer vi ikke. Vi er dybt afhængige af alle naturens processer: bestøvning af planter, algernes og planternes produktion af ilt, dyrenes og svampenes nedbrydende aktivitet i jorden og træerne, planteædernes regulering af planter og rovdyrenes regulering af alle de andre dyr. Alle som en er disse processer vigtige for en afbalanceret natur, og der er mange flere, fascinerende processer i naturen, der dog ikke vil blive beskrevet her. Landbruget er også dybt afhængig af en sund og velfungerende natur med mange bestøvende insekter. Netop bestøverne – herunder bier – har det særligt hårdt.

Vi planter og sår flere og flere monokulturer (marker med kun én afgrøde eller kortklippede plænearealer) og meget ofte er der tale om arealer, som ingen værdi har for bestøverne. De har brug for nektar og pollen og derfor kan en monokultur af for eksempel en kornsort ses som en ”grøn ørken” for bestøverne. Insekter bruger ikke kun blomster til mad, mange insekter bruger dem også til bolig, så vores monokulturer gør, at færre og færre insekter har mad og hjem. Vores insekter er gennem millioner af år blevet tilvænnet en masse, forskellige plantearter, og nogle plantearter fungerer bedre som føde- og boliggrundlag end andre, så uanset typen af monokultur er dyrkningen af dem aldrig positivt for insekterne. Vi bliver nødt til at tænke langsigtet,

både i naturforvaltningen og landbruget. Forskere anslår, at vi om få årtier kan have mistet 40 % af alle insektarter, hvilket vil være en meget stor økonomisk- og fødevaremæssig udfordring for mennesker. Vi skal være kreative og konstruktive for at få hjulpet insekterne godt på vej - og det kan vi også! Der er mange veje hen mod målet om at få standset tabet af biodiversitet og mange af tiltagene er allerede noget, Albertslund Kommune tager sig af (og har gjort i flere år). Fra tid til anden kan det dog være en fordel at skifte fokus i større eller mindre grad og med Naturplan 2020 forsøger Albertslund Kommune at komme de naturmæssige udfordringer i møde på en ny måde.

Der tages med Naturplan 2020 primært udgangspunkt i udvalgte naturprojekter udenfor Vestskoven, da den administrerende myndighed er Naturstyrelsen. Hvert af disse naturprojekter vil blive beskrevet ud fra projektets mål, en praktisk beskrivelse af projektet, de tilknyttede omkostninger, udførselstiden og projektets status. Dette er gjort for at sikre overskuelighed, gennemsigtighed og en mere målrettet indsats i naturforvaltningen af de kommunale arealer ■

Græsrandøje

Biodiversitet – hvad betyder det egentlig?

”Biodiversitet” er et ord, der nærmest dagligt optræder i medierne. De fleste af os ved, at det er et ord knyttet til natur og ofte også klima, men dets præcise betydning og definition er måske aldrig blevet beskrevet for os. Deler man ordet op, har man bio, der kommer af det græske bios, som betyder liv, og diversitet er synonymt med forskellighed. Derfor betyder biodiversitet altså forskelligheden af liv. Selvom biodiversitet primært siger noget om artsdiversiteten i et område, er den dog ikke kun begrænset til det. Den kan også fortælle noget om forskelligheden af tilstedeværende gener og økosystemer.

Helt simpelt sagt kan man sige, at hvis biodiversiteten er høj, er der mange arter af for eksempel planter, dyr og svampe til stede. Er biodiversiteten derimod lav er der få arter til stede i området. Høj eller lav biodiversitet vil dog altid være relativt og siger ikke nødvendigvis noget om en bestemt naturtypes helbred eller kvalitet, da nogle naturtyper helt naturligt er fattige på arter, selvom de faktisk er sunde og stabile ■

Opfølgning på Kommunens naturplan fra 2011

I Albertslunds Kommunes forrige naturplan fra 2011 så hovedfokus og overordnede mål således ud:

Hovedfokus: Beskyttelse og benyttelse, biodiversitet og klimatilpasning

De 3 overordnede mål:

- At opfylde målsætningen om at stoppe tabet af biodiversitet
- At opfylde målsætningen for at bevare og forbedre naturgrundlaget
- At opfylde målsætningen om at beskytte særligt truede arter

Disse fokusområder og overordnede mål er også udgangspunktet for Naturplan 2020, men hvor den forrige naturplan havde et lidt bredere fokus, forsøger Naturplan 2020 som nævnt tidligere at arbejde med et lidt mere snævert fokus, der tager udgangspunkt i udvalgte naturområder. Meningen med dette er at forsøge at komme i mål med alle, nævnte tiltag i planen indenfor planens levetid. Højere biodiversitet er dog stadigvæk helt centralt for Naturplan 2020.

Således ser de nye fokusområder og overordnede mål ud for Naturplan 2020:

Hovedfokus: Biodiversitet

De 4 overordnede mål:

- At opfylde målsætningen om at stoppe tabet af biodiversitet
- At formidle naturen gennem skiltning, naturstier og samarbejde med skoleklasser
- At indarbejde naturen mere i byens beplantning for at skabe flere, vilde korridorer
- At systematisere og digitalisere al kommunens naturpleje, -projekter og -undersøgelser for at opnå et bedre overblik over pleje, naturtyper og arter nu og i fremtiden.

Blomsterenge og biodiversitet – vi kan alle hjælpe til

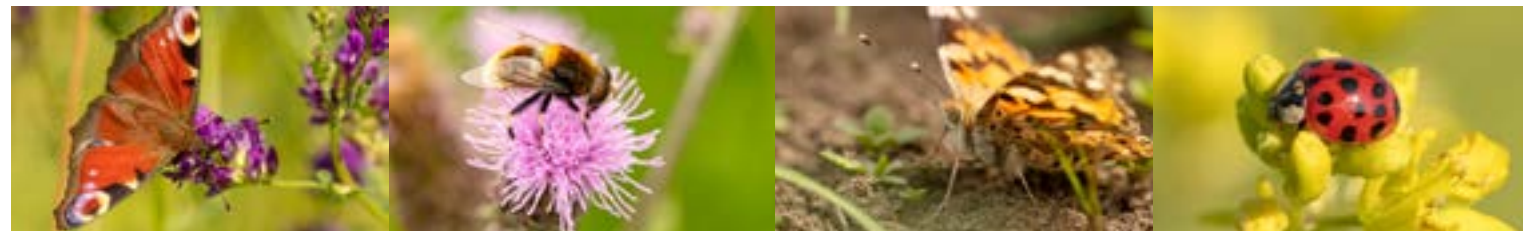
Der er få ting så idyllisk som en blomstereng i fuldt flor på en vindstille og solrig sommerdag med alle dens smukke farver og summen af liv. Blomsterenge er en vigtig livsnerve for insekter, fugle og flagermus og den kan være habitat for mange plantearter. Med mange, forskellige plantearter følger helt naturligt mange, forskellige insekter. Bestøvere, som for eksempel sommerfugle, svirrefluer og bier, er travle væsner og kan hurtigt bestøve mange blomster på en dag. For at bevare planterne er det vigtigt, at de bliver bestøvet, så de kan danne deres frugt - eksempelvis frø, nød eller bælg - og vedligeholde sunde gener. Sår man en blomstereng i byen vil den over nogle få måneder vokse op og tiltrække et væld af insekter, der også vil komme borgerne til gode ved at bestøve flere af blomsterne på deres træer og buske – insekter kommer nemlig langt omkring. Desuden optager blomsterenge – i kraft af sin større biomasse - mere CO₂ end fladt plænegræs og sørger for mindre græspollen i luften, da de består af flere arter end blot forskellige græsarter. Arealer oprettet med øget biodiversitet for øje skal også kun slås 1-2 gange henover et år i modsætning til arealer, der kun består af plænegræs, og

som skal slås mange gange henover en vækstsæson. Det kan munde ud i en ikke uvæsentlig besparing af kommunens midler.

Tanken om udsåning af blomsterenge er bestemt ikke ny i kommunen. Det er blevet gjort flere gange i årenes løb, men en af idéerne med den nye plan er at oprette flere permanente arealer med blomstereng for at skabe blivende refugier for insekterne. Det er dog ikke kun insekterne, der har trange kår i Danmark. Fugle, flagermus og padder er også gået stærkt tilbage i alle naturtyper, mens kun få fuglearter er gået frem, såsom kragefugle (for eksempel gråkrager og råger). Kommer der flere insekter til Danmark, er der rigtigt gode muligheder for at de dyr, der jager dem, også kan komme tilbage.

Udsåning af blomstereng uden græsser og med blomsterfrø dyrket i Danmark har stor fokus i planen, da det er en forholdsvis enkel vej til øget biodiversitet på kort tid, især i byparker. Blomsterenge er relativt lette at drifte, da de som sagt kun skal slås 1-2 gange om året eller afgræsses af hus-

dyr, hvilket også kan have meget positive effekter på biodiversiteten, hvis man bruger de rigtige dyr. Udsåning af blomsterenge er dog ikke nogen endelig løsning – det er blot ét greb ud af mange. Det kan i nogle tilfælde være en permanent løsning på et lysåbent areal, men det kan også være en måde blot at omlægge et areal og ”kickstarte” det, så en masse nye arter har mulighed for at flytte ind og lave naturtypen om til noget helt andet end eng. Den efterfølgende pleje er dog ofte afgørende for arealets udvikling. Idéelt set bør naturen blot lades være, da den selvfølgelig er mester i at klare sig selv, men på for eksempel næringsbelastede plænearealer, hvor det er for dyrt at skrabe det næringsrige muldlag af jorden, kan det dog være helt nødvendigt efterfølgende at pleje naturen for at udfase græsset. På denne måde kan man gøre plads til, at flere, vilde urter har mulighed for at ”flytte ind” ■

Dagpåfugleøje

Svirreflue

Tidselsommerfugl

Harlekinmariehøne (ikke hjemmehørende art)

Nationale og internationale forpligtelser

Danmark er som part til FN's Biodiversitetskonventions artikel 6 forpligtet til at have en national biodiversitetsstrategi. Indenfor kommunerne findes der ingen sådan pligt, og det er derfor op til kommunen selv at udforme en passende plan. EU's Vandrammedirektiv – herunder de danske Vandområdeplaner (2015-2021) - pålægger medlemslandene, blandt andet Danmark, at have ”god, økologisk tilstand” i vandløb og søer. Danmark arbejder med at standse tabet af biodiversitet gennem ”EU's Biodiversitetsstrategi til 2020” fra 2011 og FN's Biodiversitetskonvention (og derigennem de 20 Aichi-biodiversitetsmål fra 2010), som Danmark underskrev sammen med 189 andre lande i 2008.

Danmark arbejder også med FN's Verdensmål, herunder mål 15: ”Livet på Land”, der også har fokus på blandt andet tab af biodiversitet og at beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land. Selvom det ikke lykkedes at standse tabet af biodiversitet inden 2020, er der ikke mindre grund til at blive ved med at arbejde for at komme i mål med det, uanset hvad slutåret bliver. I 2020 vil man både i EU og FN vurdere i hvilken grad, man er kommet i mål med at standse af tabet af biodiversitet og hvad der i så fald skal gøres.

Albertslund Kommune vil med Naturplan 2020 fortsat arbejde hen mod at standse af tabet af biodiversitet ■

Rødhals

Naturplan 2020's samspil med kommuneplanstrategien og den lokale Agenda 21 strategi, ”Mere Albertslund”

Albertslund Kommune er der lagt vægt på at skrive naturen ind i relevante planer og strategier – også udenfor naturforvaltningen. Planmyndigheden har udarbejdet den nye kommuneplanstrategi og lokale Agenda 21 strategi, Mere Albertslund, der bl.a. beskriver, hvordan natur skal tænkes og arbejdes ind i byens boligområder, når der byudvikles. Agenda 21 er en 300 siders plan udarbejdet for at opnå en bæredygtig udvikling i det 21. århundrede. Den blev vedtaget på FN's konference for miljø og udvikling, UNCED, i Rio de Janeiro i 1992. Naturplan 2020 og Mere Albertslund understøtter hinanden på flere punkter, hvilket er beskrevet i værdierne nedenfor. Mere Albertslund arbejder med et værdisæt indenfor bynatur, der helt overordnet handler om, at biodiversiteten i Albertslund ikke har det godt og at der skal mere vild natur ind på kommunens arealer og i boligområderne. Værdisættet udmøntes i tre værdier:

”Værdi 1:

Natur til oplevelse og bevægelse” beskriver, hvordan bynaturen er med til at øge den mentale og fysiske trivsel hos mennesker og at der skal være nem og rigelig adgang til bynatur for borgerne. Rig natur betyder velvære og færre sygedage. Naturområder opfordrer til bevægelse, såsom leg og motion, og til læring. Natur er desuden identitetsskabende for et byområde og med identitet følger ejerskab.

”Værdi 2:

Fælles om mere biodiversitet” beskriver, hvordan vi ved fællesskab kan styrke biodiversiteten i Albertslund ved at udnytte kommunale arealer til biodiversitetsformål. Borgerne kan dog også sagtens hjælpe til og skal opfordres og støttes til at gøre noget for biodiversiteten på deres egne arealer gennem støtteordninger og information. Vigtigheden af økosystemydelse, der følger af en højere biodiversitet, understreges. Naturen giver os ilt, rent vand og mad og kræver derfor vores respekt og beskyttelse.

”Værdi 3:

Vand med rekreativ værdi” beskriver kommunens arbejde med lokal afledning af regnvand (LAR), der opleves som regnvandsbassiner, kanalen og vandhaverne. Bassinerne forhindrer oversvømmelse og bundfælder forurenende stoffer. Vandet skaber grundlag for liv, hvis der passes på bassinerne. Vandet giver også en stor, rekreativ værdi, idet mange borgere nyder at gå tur ved det og iagttage dyr og planter.

I Mere Albertslund kan man også læse, hvad borgere har udtalt til nogle af de borgermøder, der har været afholdt i forbindelse med arbejdet med strategien. En borger udtalte, ”natur i byen gør godt”, mens en anden udtalte, ”nærheden til natur er grunden til, at vi bor i Albertslund”. Der eksisterer altså et stærkt ønske hos borgerne om mere og bedre natur i kommunen ■

Hvepse i parring

Lille ildfugl

Hvepseflue

Admiralsommerfugl

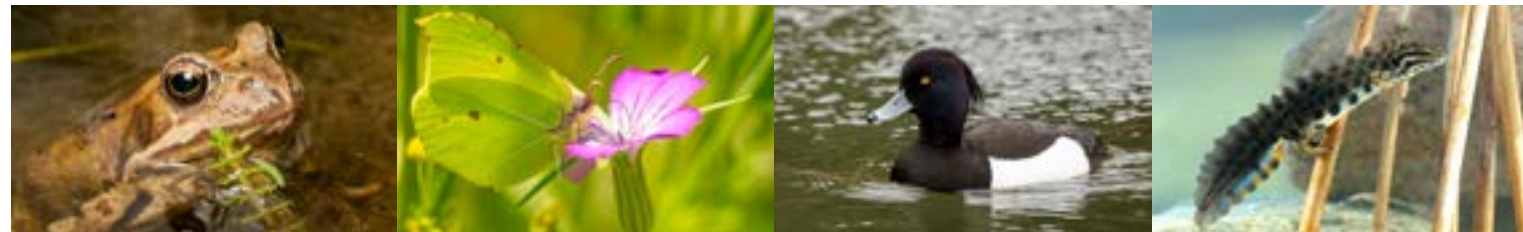
Padder i Albertslund – frøer, tudser og salamandre

Heldigvis er der stadigvæk padder i Albertslund. Mange af deres levesteder, såsom vandhuller, gadekær og åer, er dog enten delvist eller helt forsvundet på grund af forurening og følgende tilgroning af tagrør, dunhammer, birk og pil. Med tabet af egnede levesteder følger desværre tabet af padder. Ofte er det dog relativt nemt - omend til tider en smule omfangsrigt – at fjerne de uønskede planter. Hvis vådområdet er småt nok, kan det endda gøre ved håndkraft, men for det meste vil det være nødvendigt med rydning ved hjælp af maskiner eller afgræsning af husdyr alt afhængigt af problemet.

Albertslund er der registreret seks paddearter: butsnudet frø, spidssnudet frø, grøn frø, skrubtudse, lille vandsalamander og stor vandsalamander. Skrubtudse og butsnudet frø ser man en del steder i kommunen, mens stor vandsalamander, spidssnudet frø og grøn frø kun ses få steder. De fleste padder er såkaldte bilag VI (4)-arter, hvilket betyder, at de er beskyttet ved lov, da de er i tilbagegang, netop fordi mange af Danmarks

egnede levesteder for padder er i forfald eller forsvundet. Det påtænkes at eksperimentere med at anlægge vandhuller i en mosaikstruktur i stedet for at grave ét enkelt vandhul, som er praksis langt de fleste steder i Danmark. Ved en mosaikstruktur anlægges flere, mindre vandhuller med kun få meters mellemrum for at efterligne naturlige vådområder, hvor vandhullernes placeringer er mere eller mindre tilfældige. Med det sagt, kan et enkelt vandhul det rette sted sagtens være fuld af liv og med masser af padder, der stortrives.

Miljøministeriet udpegede i 2007 en ansvarsart for samtlige kommuner i Danmark, og Albertslund fik spidssnudet frø. Spidssnudet frø ligner den mere almindelige butsnudet frø en hel del, men kan kendes fra den på strukturer på bagbenene og også på parringskaldet. Spidssnudet frø findes i en håndfuld vandhuller i Vestskoven og kun sjældent udenfor Vestskoven. Arten er muligvis stadigvæk i tilbagegang og vil uden tvivl kunne få stor glæde af flere, sammenhængende vandhuller, der ikke er tilgroede ■

Butsnudet frø

Citronsommerfugl

Troldand

Lille vandsalamander – han i yngledragt

Nuværende udfordringer

Naturen i Albertslund Kommune står overfor en række udfordringer. Forurenet vejvand er en konstant udfordring, også selvom skærpede krav til udledning af forurenende stoffer fra industri og køretøjer har begrænset mængden af forurening betydeligt de seneste 20 år. En anden udfordring er drænvand fra næringsrige områder. Alle de forurenende partikler og næringsstofferne ender i vandløb og søer og dette fremskynder stort set altid en massiv tilgroning af planter såsom tagrør, dunhammer, pil, pindsvineknop, brøndkarse, vandpest og den invasive gyldenris. Disse planter overtager let en lavvandet sø eller å og udkonkurrerer fuldstændigt alt andet planteliv. Resultatet er meget ofte, at søen eller åen gror til, så vådområdet gradvist forsvinder, hvilket gør, at mange arter ikke længere kan leve der. Ligesom rigtigt mange andre steder i Danmark kan dette også observeres i Albertslund ■

Gråandpar (han til venstre, hun til højre)

Din hjælp er vigtigere, end du tror

En høj biodiversitet betyder et mangfoldigt dyre-, plante- og svampeliv, og vi kan alle sammen hjælpe til med at højne den. Man kan fjerne de øverste 30 cm muld i sin have og blot lade det stå til eller man kan så frø fra hjemmehørende blomster, lave kompost- og jordbunker, grave niveauforskelle (fugtige lavninger og små, tørre høje) samt udlægge træstammer. Det er bestemt ikke uden betydning for naturen. Langt de fleste af vores arter af bier lever i jorden, mens en del andre arter lever i dødt træ og plantestængler. Jo flere borgere, der laver disse naturtiltag i haven, jo flere sammenhængende "mininaturområder" kan der dannes. Mange prydblomster fra blomsterhandlere og havecentre er praktisk talt sterile og laver ingen nærværdig (eller slet ingen) nektar og pollen. Vores hjemmehørende dyre- og svampeliv er heller ikke lavet til at formere sig på eller bo på/i eksotiske prydblomster, og derfor er frøblandinger med danske plantearter (fremstillet i Danmark) at foretrække, hvis man vil hjælpe til med naturarbejdet. Disse planters blomster producerer tilstrækkelig nektar og pollen; nektar, der mest består af naturligt sukker, er primært brændstof til voksne insekter. Pollen, der er fyldt med proteiner, fungerer som foder til for eksempel vilde biers larver. Derfor er det vigtigt at have blomster, der laver begge ting. Vær desuden også opmærksom på, at træstammer og jord, som du lægger ud i din have, ikke er behandlet med kemikalier eller sprøjtemidler.

Vil man pleje sin have lidt mere naturligt og undgå at så blomsterfrø for at opdage, hvad der helt naturligt gemmer sig i jorden og i nærområdet, kan man med fordel lade sit græs vokse højt sommeren over og for eksempel slå det én gang i marts/april og én gang i september/oktober. Man skal huske at fjerne det afklippede plantemateriale for at fjerne overflødige næringsstoffer. Dette gentages hvert år og man kan eventuelt dele sin have op i felter og slå vegetationen på lidt forskudte tidspunkter i vækstsæsonen. På den måde kan haven ende med at få forskellige naturudtryk med forskellige, vilde planter. Allerede efter et år eller to vil man kunne se en betydelig forskel i vegetationen. På denne meget skånsomme måde fremelskes en helt naturlig vegetation i haven med flere urter og deres smukke blomster. Det gør absolut intet, at der står lidt græsser tilbage. For eksempel er mange sommerfugle afhængige af bestemte typer af græs for at lave næste generation. Græsser er ikke i sig selv et problem – det er mængden af dem, der kan være et problem ■

Silkebi

Natur til fremtiden

De kommunalt ejede parkarealer i Albertslund indeholder et stort potentiale for etablering af permanente og værdifulde småbiotoper. Det er selvfølgelig ikke alle plænearealer, der skal omlægges til noget andet, for der skal altid være plads til folks fritidsinteresser (for eksempel fodbold), men flere, store plænearealer i Albertslund bruges kun aktivt af få (eksempelvis Hyldemarken, der ligger umiddelbart vest for Birkelundsparken) og kan omlægges til værdifuld, bynær natur. Der kan sås blomstereng, plantes frugtræer og -buske, nøddehegn, udlægges træstammer, kvas og sten, laves jordbunker og graves lavninger. Mere traditionel og langsom naturpleje, som nævnt ovenfor, kan også anvendes (for eksempel blot at lade græsset gro og slå det med le 1-2 gange årligt eller lade det afgræsse af husdyr). Alle disse tiltag, gerne flittigt kombineret, kan bidrage til forhøjet biodiversitet. Forhøjet biodiversitet kan man dog ikke direkte regne med, men man kan danne stærke forudsætninger for, at biodiversiteten i et område stiger. Et varieret dyre-, plante- og svampeliv trives nemlig bedst i et varieret område, der byder på mange, forskellige muligheder for skjul, føde og egnede levesteder.

Libel

Stor blødvinge

Pottemagerhveps

Spyflue

Med disse tiltag kan Albertslund Kommune i forlængelse af førnævnte "EU's Biodiversitetsstrategi til 2020", FN's Biodiversitetskonvention og FN's Verdensmål 15 hjælpe til med at standse det drastiske fald i biodiversitet, der opleves over hele verden. Derfor er det målet, at 20 % af de nuværende, græsdede arealer i kommunens parker, der ikke aktivt bruges som boldbaner (i alt ca. 1.468.643 m² = 147 ha), skal være omlagt til biodiversitetsområder i 2030 svarende til 293.729 m² (= 29,4 ha). Hvis målet skal nås i 2030, er det ca. 3 ha/år, der skal omlægges til biodiversitetsformål.

Disse biodiversitetsområder skal selvfølgelig være tilgængelige for kommunens borgere, og derfor vil der også blive anlagt småstier/trampestier og eventuelt informationskilte, så man kan komme tættere på dyr, planter og svampe og lære om dem.

Alle lande, regioner, kommuner og byer er nødt til at arbejde målrettet med deres natur og Albertslund Kommune er ingen undtagelse. Mange dyrearter trækker langt henover et år og er afhæn-

gige af stabile naturområder i flere lande, hvor de kan spise, hvile og parre sig på deres træk. Hvis dyrene verden over skal trives, skal planter, svampe og andre organismer også trives. Planter og svampe, der udgør størstedelen af fundamentet for et naturområde, har også ofte svære betingelser på grund af invasive arter, udryddelse som følge af bebyggelse samt forurening. Fundamentet skal være på plads, hvis alle andre arter – os selv inklusive – skal kunne trives nu og i fremtiden ■

Vådområder og skovrejsning – effektiv lagring af CO₂

”CO₂” er et ord, der bliver brugt flittigt – i medierne og i videnskabelige artikler – og med god grund. Det har særligt de sidste 20-30 år haft fokus hos forskerne, da man har kunnet konstatere en ophobning af CO₂ og andre drivhusgasser i atmosfæren. CO₂ i sig selv er ikke negativt for miljøet. Jordens planter er helt afhængige af det, for overhovedet at kunne leve. Planterne, og især mikroalgerne i havet, bruger CO₂ og lys i deres fotosyntese til at danne blandt andet ilt, hvilket selvfølgelig er livsnødvendigt for os mennesker. CO₂ er derfor en rigtigt positiv ting i de rette mængder, men hvis der kommer for meget af det i atmosfæren, oplever vi en opvarmende effekt, som vi kalder ”den globale opvarmning”. Den globale opvarmning fører til smeltet is på polerne, syreregn, forsuring af vores vandmiljøer, forhøjet vandstand og ændrede mønstre i vejret, der ofte er negative for alt levende der, hvor ændringen sker. Vi har et overskud af CO₂ i atmosfæren og vi bliver nødt til at håndtere dette på en forsvarlig og fremtidssikret måde.

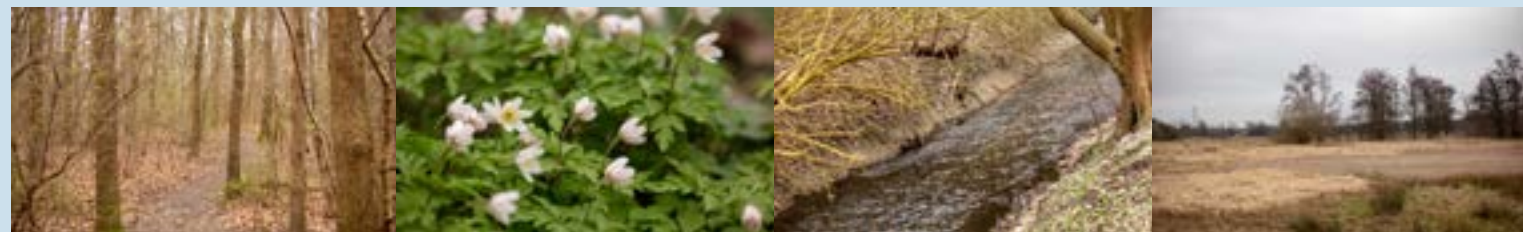
Der er flere måder at komme CO₂-problemet til livs. En måde er gennem genoprettelse - og nyoprettelse

- af vådområder. Et vådområde er ikke det samme som en sø eller vandhul. Vådområder - også ofte kaldet ”lavbundsarealer”, selvom de to ikke nødvendigvis er det samme – er et vådt område i en af flere naturtyper og kan huse mange, forskellige arter (læs nærmere om dette i ”Afsnit 3”). Eksempler på naturtyper, hvor man finder vådområder, er f.eks. moser, fugtige enge, klitlavninger og skove. Oftest vil vand samle sig der, hvor terrænet ligger lavest, og vandpåvirkningen vil primært komme fra stigende grundvand. Dog kan moser også godt eksistere uden påvirkning af grundvand. Dette sker, når blandt andet tørvemosser begynder at vokse i lag, og til sidst bliver laget så tykt, at det hæver sig over terrænet. Dette er en proces, der tager mange, hundrede år, men var ikke desto mindre almindelig før i tiden i Danmark. I dag er denne type mose, kaldet højmoser, en sjældenhed. Højmosen eksisterer udelukkende pga. nedbør og er afskåret fra grundvand. Vi har i Danmark i århundrede gravet tørv, der er gammelt, dødt tørvemos, til brændsel. Det gamle, døde tørvemos gik ikke i forrådnelse og blev til jord, fordi det lå under vand. Dermed kunne bakterierne ikke få ilt til at nedbryde plantematerialet,

og nedbrydningen gik derfor ekstremt langsomt. Nogle steder var tørvlaget blevet flere meter dybt og meget kompakt. Alt dette tørv indeholdt kulstof bundet fra CO₂ og fungerede derfor som enorme CO₂-lagre. I dag er langt det meste tørv gravet bort, brændt af og endt som CO₂ i vores atmosfære. Tørvemosser er dog heldigvis stadigvæk almindelige i Danmark, og dermed eksisterer muligheden stadigvæk for gendannelse af fortidens metertykke, CO₂-lagrende tørvlag – men det kræver en indsats og tålmodighed.

Hvad kan man gøre? Og husk lige biodiversiteten!

Flere steder i Albertslund finder man vådområder. Vestskoven, Egelundsparken og Kongsholmparken indeholder de fleste. De er ikke alle sammen i lige god forfatning, da mange af dem på grund af næringsbelastning er overgroet med for eksempel tagrør, dunhammer, dueurt og pil, der alle optager rigtigt meget plads og lys. Dermed er biodiversiteten i mange af vådområderne heller ikke særligt høj. I vores forsøg på at komme CO₂-problemet til livs må vi aldrig kun fokusere på klimatiltag. Vi er nødt

Løvskov

Anemoner

Nyanlagt gydebanke, St. Vejle Å

Våd eng, Egelundparken

Nåleskov, Vestskoven

Blåfugl

Moseområde

Mosbevokset træ

til også at tage højde for biodiversiteten, så vi bevæger os væk fra monokulturnatur, der kun understøtter få arter. Klima og biodiversitet er to, forskellige begreber, men de går hånd i hånd og skal ses som en helhed. Uden arter og den biodiversitet, de skaber, har vi intet klima, der understøtter liv.

Man kan selvfølgelig gå mekanisk til værks og udgrave lavninger med maskiner, og dette kan give fine resultater. Endnu mere naturligt er det dog at ”slippe den naturlige hydrologi fri” og eksempelvis nedlægge gamle dræn og fylde grøfter op med jord, så tørlagte naturområder kan oversvømmes igen. På denne måde får naturen selv lov til at bestemme, hvad der sker, både med hensyn til vådområdets udformning men også i forhold til hvilke arter, der indfinder sig. Naturens selvbestemmelse er næsten uden undtagelse altid det mest optimale. Vigtigt er det dog som sagt at væbne sig med masser af tålmodighed. Robust og sund natur indfinder sig ekstremt sjældent over få år, og tager som regel mindst 50-100 år for at etablere sig. Rigtigt god natur indfinder sig aldrig, med mindre man har en kombination af vilde planteædere, såsom europæisk bison,

Exmoor-pony, elg, bæver, vildsvin eller Heck-kvæg, gående til at skabe naturlig dynamik, men det er en helt anden historie og vil ikke blive dækket yderligere i Naturplan 2020.

En anden måde at komme CO₂-problemet til livs er ved at plante skov, også kaldet skovrejsning. Skovrejsning er en åbenlys mulighed, da det er forholdsvis billigt og let at sætte i gang. Man behøver dog ikke at plante skov. Skov indfinder sig helt naturligt, hvis man udlægger et område til den og klargør jorden. Denne metode tager selvfølgelig mange gange længere tid end at plante, men til gengæld bliver den mere robust og biodivers. Der findes ingen samlet definition for skov, da definitionen vil afhænge af, hvem man spørger. Efter Skovloven er skov et sammenhængende område med højstammede træer (over 5 meter), trækroner der dækker mindst 10 % af skovområdet, en bredde på mindst 20 meter og et samlet areal på 0,5 ha. Skovlovens definition på skov er dog opstået med skovdrift for øje og er dermed begrænset i sin anvendelse, når man taler natur og biodiversitet. I kraft af at træer ofte er meget store, kan de binde betydelige mængder CO₂ i deres ved,

både over jorden og nede i rødderne. Et skovområde på godt og vel en halv hektar (4000 m²) kan henover et år optage ligeså meget CO₂, som en bil har produceret efter at have kørt 42.000 km. CO₂’en vil slippe ud af træet igen, når træet dør og nedbrydes, men denne proces er meget langsom, og det er det, der er hele essensen af skovrejsningen: CO₂’en holdes ude af atmosfæren i så lang tid som muligt og dermed nedbringes belastningen af miljøet betydeligt. Igen skal det dog understreges, at fokus på klima kun er den ene side af sagen. En skov plantet udelukkende med det formål at nedbringe CO₂ - vi kan kalde det ”klimaskov” - med kun få træarter plantet alt for tæt, har meget lille værdi for andre arter, og når de ikke kan eller vil bosætte sig, forbliver biodiversiteten lav. Hvis projekterne i Naturplan 2020 har en klimaforbedrende effekt, er det bestemt ønskværdigt, men det primære fokus i planen vil altid først og fremmest ligge på biodiversitet.

Ikke kun CO₂-binding

Med skovrejsning følger ikke kun binding af CO₂. Der er andre fordele, for eksempel varieret, naturmæssig struktur, mindre erosion på grund af

.... forsat fra forrige side

trærødders evne til at holde på jorden, mere nedbør og køling. Nedbør fordi træernes blade afgiver en masse vand i form af damp og dampen fortættes til regn til glæde for alt liv. Køling fordi træer skygger og derfor køler luften under dem, men også af en anden grund: når vandet fordampes fra bladet, går det fra flydende form til gasform, bedre kendt som damp, og denne proces har en kølende effekt på den omkringværende luft. Med andre ord gør skov livet nemmere. I 2019 blev der fremsat et ønske fra Agendacentret i Albertslund om plantning af 500.000 træer i kommunen. Dette går fint i spænd med kommunens planer om at komme CO2-problemet i møde på en måde, som ikke kun mennesker kan få glæde af, men som også kan komme biodiversiteten til gode. Kommunen forsøger i fortsat samarbejde med bl.a. Agendacentret og Naturstyrelsen at finde passende områder at plante så mange træer, som det kan lade sig gøre, på en måde, der efterligner naturen mest muligt. Selvom biodiversitet og klima går hånd i hånd, er projektet med de 500.000 træer ikke et projekt med hovedfokus på biodiversitet men derimod klima. Det vil man i stedet kunne finde noget om i den kommende klimaplan 2025 og

den kommende kommuneplan. Eventuel skovrejsning vil blive udført i behørig afstand til boliger, da kommunen gerne vil spare borgerne for skyggegeener.

I de sidste 30 år har der været ekstreme tørker rundt omkring i verden og i 2018 oplevede vi en dansk sommer, der var usædvanlig varm og tør. Også foråret og sommeren 2019 var tørrere end sædvanligt. Havde Danmark været dækket af mere skov, havde det utvivlsomt haft en positiv effekt og forhindret en del af de efterfølgende tørkeskader, der ramte os, og som stadigvæk kan mærkes i dag. Albertslund var ingen undtagelse. Også her mærkedes den globale – og især nationale - mangel på skov og folk søgte i hobetal til Badesøen for at køle sig ned. I fremtiden kan denne type somre blive mere og mere almindelige og derfor kan det meget vel betale sig at tænke i naturlige løsninger, der køler.

Træets død betyder en eksplosion af liv

Paradoksalt nok betyder et træs død ikke nødvendigvis, at biodiversiteten daler. I en sund skov skal der både være levende og døde træer. Træernes døde ved giver nemlig liv til enormt mange arter.

Mikroorganismer, planter, svampe, orme, insekter, krybdyr, fugle og pattedyr er alle afhængige af de muligheder for mad og hjem, der skabes, når et træ dør og går i forrådnelse. Et stort træ optager meget plads i skoven og fjerner derfor meget lys fra skovbunden. Når træet falder og dør, strømmer lyset pludselig ned til skovbunden og der dannes en lysning. Meget kan ske i en lysning: frø i jorden fra mange, forskellige planter vil med det samme begynde at spire og vælte om kap op af jorden. Ny skov kan opstå eller måske en lille eng, hvis lysningen er stor nok. Mange arter af for eksempel sommerfugle kan ikke leve andre steder end i skovlysninger og -bryn, hvor der er eng. I en naturlig skov vil disse lysninger hele tiden opstå og gro til og dyrene flytter blot rundt mellem dem, men i moderne tiders naturforvaltede skove mangler denne dynamik meget ofte, fordi skovområderne enten er for små eller bruges til træhugst. Derfor kan disse skove, og de tilhørende arter, være afhængige af, at mennesker kunstigt skaber de livgivende lysninger og ikke fjerner dødt ved fra skovbunden. I Danmark ses typisk sommerfuglearter som skovblåflugl, iris og skovrandøje i skovenes lysninger og bryn.

I Danmarks bøgeskove lever der en imponerende bille, nemlig bøg hjorten. Hannen bliver over 3 cm lang og lever i åbne bøgeskove. Arten er i tilbagegang i hele landet og mangler stort set på Vestegnen, men den må formodes også at have eksisteret i Albertslund og omegn før i tiden. Dens larver er vigtige nedbrydere af dødt bølgeved, som findes i Egelunds- og Kongsholmparken. De voksne individer har brug for sollys på træernes stammer, men da Albertslunds bøgeskove mange steder er meget tætte, er lyset ofte sparsomt. Bøg hjorten kunne være en vigtig ambassadør for naturen, da den er smuk, relativt stor og har nogle imponerende kæber og med den rette indsats kan den igen indfinde sig i Albertslund.

Albertslund og skov

Da Albertslund blev grundlagt tilbage i 1960'erne, plantede man en omfattende mængde træer, primært eg, birk og nåltræer. De står i dag som skov i blandt andet Vestskoven, Egelundsparken og Kongsholmparken. Tilplantningen med skov var på mange måder dengang fremsynet, da den i dag er til stor glæde for alle os, der bor og arbejder i Albertslund. Der blev plantet meget og der blev plantet tæt. Nogle steder meget tæt. Så tæt at træstammerne i mange af skovpartierne i dag er meget tynde og træronerne meget sparsomme. Hvis et træ skal være sundt, skal det have plads omkring sig, også selvom det står i en skov. Ude i naturligt opståede skove ser man også meget sjældent kun en eller to typer træer sammen. Ofte vil en skov bestå af en stor blanding

af træ-, busk- og urtearter og træerne vil ikke stå i noget bestemt mønster. Dette kaldes ”blandings-skov”. Derfor er det vigtigt, at hvis ny skov plantes i Albertslund Kommune, så sker det med henblik på, hvordan en naturligt opstået skov kan se ud. Plads, artsvariation og en vis portion uorganisering er afgørende for skovens sund- og robusthed.

I en verden med stigende temperaturer, især inde i byer, kan Albertslunds borgere finde skygge – og hygge – under træerne. Træerne udgør en sjov og miljøvenlig aktivitet for områdets børn og kan også samle lokalområdets borgere til fælles udendørsaktiviteter.

Nytænkning af kommunens beplantning

Vi er vant til, og kræver gerne, at byens beplantning er æstetisk tilfredsstillende uden at stille specifikke krav til, om beplantningen bidrager positivt til den omkringliggende natur. Fugle vil hurtigt helt naturligt flytte ind i de fleste, traditionelle prydræer og -buske uanset hvad, men insekterne finder ikke nødvendigvis denne type træer og buske særligt interessante. Fremover er det meningen, at hver gang en eksisterende beplantning eller et enkelt træ/busk skal erstattes, eller at helt nye områder skal tilplantes eller -sås, så skal planterne have to slags værdier, her i prioriteret rækkefølge:

1. en biologisk værdi, der sikrer levested og næring til insekter og/eller fugle i hvert fald i dele af plantens vækstsæson (nektar, pollen, nødder, frø, bær og/eller stenfrugt).
2. en prydmæssig værdi.

Mange planter, der har stor værdi for forskellige slags dyr, har blomster i mange farver, og derfor går de biologiske værdier meget ofte hånd i hånd med de æstetiske. Der vil altid skulle skeles til, om den enkelte plante er hensigtsmæssig at plante i en decideret byzone, i en park eller et naturområde. Det er ikke hensigtsmæssigt – eller sikkert – at have en hestekastanje stående lige ved en vej eller fortov på grund af de mange kastanjer, der tabes af træet i efteråret. Dette gælder ligeledes frugttræer, der kan tabe deres frugt på fortov, cykelsti og vej og gøre dem smattede og glatte.

Anemone

Ungt spirende løvtræ

Vådområde, Vestskoven

Mosdækket stamme

Blandet løv-og nåleskov

Albertslunds naturtyper

Vi er så heldige her i Albertslund, at vi er hjem for flere, forskellige typer natur. Helt overordnet set har vi oppe nordpå Vestskoven, ude vestpå har vi ådalen, hvor Store Vejleå snor sig igennem, sydpå har vi Vallensbæk Mose og så har vi vores bynære natur i form af byparkerne og mindre, græsbelagte arealer.

Alle disse områder indeholder ofte flere naturtyper. Nogle gange er en naturtype meget stor, for eksempel en skov, men den kan også være meget lille, næsten uanseelig, som et lille vandhul, der er gemt væk i tæt krat i en skov. Selvom en naturtype er uanseelig, kan den dog stadigvæk have en meget stor værdi for det lokale dyre-, plante- og svampeliv og fungere som et slags ”åndehul” for truede arter, og derfor er indsatser i selv meget små naturområder aldrig spildt.

Her på opslaget beskrives de hyppigst fundne naturtyper i Albertslund Kommune. Da naturen er levende og omskiftelig, kan det slet ikke udelukkes, at der findes flere naturtyper i kommunen, end der er nævnt her. De kan som sagt nogle gange skjule sig ret godt.

Sådan så Hyldemarken ud før udsåning af vilde danske urter, 2013.

Hyldemarken, tør eng i fuldt flor, 2019.

Eng

Eng findes rigtigt mange steder i Albertslund, også inde i beboelsesområderne, men mest i ådalen ude i kommunens vestlige del og oppe på Vestskovens indre ”sletter”. Engen er en lysåben naturtype, hvor der typisk kun vokser ganske få, mindre træer og meget spredt, lavt krat. Den er domineret af lyskrævende arter som græsser og blomstrende urter. Alle Albertslunds enge er ferske enge, det vil sige de udelukkende er påvirkede af ferskvand i større eller mindre grad både i form af regn- og grundvand. Hvis der er nok blomstrende urter på engen, kan man finde et væld af insekter, som 6-pletet køllesværmer og stor kejserguldsmid. Prøv selv at finde dem i Hyldemarken (der godt nok ikke er en naturlig eng, men derimod sået – den ligner dog stadigvæk en naturlig eng omend tætheden af blomstrende urter er højere) og Birkelundparken om sommeren. Her er disse arter nemlig blevet fundet.

Høgsbjerget.

Overdrev

Overdrevet er endnu en lysåben naturtype. Den er typisk fremkommet ved, at bønder i gamle dage har ryddet et areal for skov og krat. Bønderne kunne oftest ikke bruge overdrevene til dyrkning af afgrøder på grund af det kuperede terræn og den næringsfattige jord og lod derfor deres husdyr afgræsse dem i stedet. Derfor har overdrev det med indenfor nogle få år at springe i krat og skov igen, hvis man ikke plejer det. Overdrevene i Albertslund findes primært oppe på Vestskovens indre ”sletter”, men også nede i Kongsholmparkens sydlige del nær Tueholm sø. Ofte kan man på et overdrev se spredte bestande af hvidtjorn, små egetræer og mange græsser og urter. Et overdrev kan være særdeles artsrigt med hensyn til insekter og kan være et rigtigt godt sted at spotte mange arter af sommerfugle, eksempelvis stregbredpande og lille ildfugl. Jorden kan indeholde en del sand, sten og grus.

Nåleskov, Vestskoven.

Skov

Skov er noget, vi har meget af her i Albertslund. Kommunen er i høj grad præget af skovplantningsprojekterne, der startede tilbage i slutningen af 1960’erne, og lagde fundamentet for Vestskovens, naturparkernes og byparkerne skove. I Vestskoven er der mange nåltræer, især kæmpegran, og i naturparkerne og byparkerne er der mange løvtræer, især eg, birk, poppel, lind, el og ask. Skov er en relativ lysfattig naturtype, men er trods det hjem for mange, forskellige organismer. Pattedyr, fugle, insekter og svampe optræder alle ofte i skovene. Du har nok set en eller flere af typiske skovarter som egn, stor flagspætte, læderløber og Karl Johan-svamp. De Albertslundske skove bærer dog desværre meget præg af at være tætbeplantede, og dette ses blandt andet ved at træerne har tynde stammer, svage kroner og at der mangler underskov og dødt ved i skovbunden. Især det manglende, døde ved er en stor udfordring i forhold til biodiversitet, da rigtig mange dyr, planter og svampe er afhængige af det for at kunne overleve. Det døde ved fungerer også som et vigtigt lager for CO₂ og er en af de ting, dansk natur mangler aller mest.

Hundesøen ved Vestskoven.

Sø

I Albertslund har vi ikke nogen egentlige, naturlige søer tilbage. Vi har til gengæld en hel del regnvandsbassiner, der på mange måder fungerer ligesom naturlige søer, spredt udover det meste af kommunen. Regnvandsbassiner forsinker regnvand, så det ikke overbelaster vores kloaksystem og sørger også for, at sedimenter i regnvandet falder til bunds. Bassinerne modtager ikke overraskende deres vand fra regn, der kommer direkte ned fra himlen, men også fra det regnvand, der lander på nærliggende veje og tage. Søer og regnvandsbassiner vil typisk være størstedels lysåbne naturtyper i kraft af deres størrelse, men med enkelte, udskyggede partier langs bredderne. En sø kan være isoleret eller have indløb fra åer. I og ved regnvandsbassinerne i Albertslund lever der en del forskellige dyr og planter. De mest åbenlyse er ænder, blichøns, gæs og måger. Engang i mellem kan man også være heldig at se blichønens nære fætter, den grønbenede rørhøne, der har kæmpestore, grønne fødder og en fin, rød plet på hovedet. Selvom det er hyggeligt og spændende, er det en rigtigt god idé at lade være med at fodre fuglene, da det forårsager opblomstring af alger, som får vandet til at blive grønt, plumret og ildelugtende. Dyrene er dygtige til helt på egen hånd at finde føde. Desuden kan fodring ofte ende med at lokke rotter til. Du kan finde skilte ved Kanalen og flere af vores bassiner, der fortæller mere om alt dette.

Af planter vil man ofte kunne se gråpil, dunbirk, græsser, siv og arter af star på bredden og i vandkanten. I vandet kan man finde åkande, krebseklo, vandpest og kransnålalger. Da bassinerne ofte indeholder fisk, såsom fredfisken, skalle, og rovfisken, aborre, finder man ikke større populationer af padden, simpelthen fordi paddernes yngel bliver spist af fiskene.

Vandhul

Et vandhul opstår typisk i en lavning i terrænet, der er påvirket af højt grundvand og/eller hvor det er svært at afdræne regnvand efter kraftige regnskyl. Vandhuller er som regel sjældent meget større end 500 m², men rimeligvis skal det nævnes, at der ikke findes en bredt accepteret definition på størrelsen af et vandhul og en sø. Der er dog enighed om, at et vandhul er mindre end en sø og ofte meget lavvandet. Et vandhul kan være en lysåben naturtype, men den kan også være lysfattig, og vil ofte være omgivet af vandtolerant/vandafhængig vegetation som græsser, siv, starrer og mosser. I vandet finder man, ligesom i søer, ofte planter som andemad, åkande og kransnålalger.

Hvis vandhullet er rent nok, finder man gerne padden i det. Årsagen er, at der ofte ikke er fisk i et vandhul, da det er isoleret fra åer og søer, og mange fisk kan godt lide at spise paddeyngel. Man kan i Albertslund finde butsnudet frø og den ikke så almindelige spidssnudet frø, skrubbudse, grøn frø, lille vandsalamander og den mere sjældne stor vandsalamander. Hvis du er heldig at finde en af padderne, så se på dem fra afstand og lad dem være i fred, men hvis du skal samle en op, så hold den på en åben håndflade. Padden trækker nemlig både vejret med lunger, men også gennem deres hud, så hvis man holder dem stramt i en lukket hånd, kan de have svært ved at trække vejret.

Moseområde med vandhul, Egelundparken.

Mose

Vi har i Albertslund en håndfuld moser. Der er blandt andet moseområdet nede i Vallensbæk Mose, moseområdet vest for Høegsbjerget, skovområdet vest for Roskilde Kro, græsningsfoldene i Egelundparken, Radiogrunden og Harrestrup Mose. De er såkaldte lavmoser, hvilket vil sige, at de får deres vand fra grundvand. En mose er en åben til halvåben naturtype, idet der ofte vokser en del krat og træer, som pil, birk og el. Af lavere vækster vil et moseområde typisk være domineret af tuedannende græsser og starrer, siv og mosser. Siv, starrer og græsser er alle beslægtede og kan overfladisk ligne hinanden en del, men der er flere, afgørende forskelle. De nemmeste at se efter er, at græsser har runde stængler med fortykkelser, kaldet ”knæ”. Starrer har trekantede stængler og siv har et fint, hvidt, vatlignende fyld, kaldet ”marv”, i deres runde stængler. Prøv selv at plukke en af planterne og undersøg dem nærmere for deres kendetegn. Moseområder kan indeholde deciderede søer, men vil oftest bestå af mange, mindre vandhuller med padden og vandinsekter. Moser er i konstant forandring og gror hurtigt til og bliver til skov, hvis ikke de holdes lysåbne af mennesker eller græssende dyr. En smuk og særlig urt, nemlig orkidéen, kødfarvet gøgeurt, er afhængig af lys og forsvinder hurtigt, hvis mosen gror til. Planten er ualmindelig, men kan dog findes en håndfuld steder i kommunen, blandt andet i den del af Vallensbæk Mose, der strækker sig ind i Albertslund.

Sten i St. Vejle Å.

Vandløb

De fleste af os har stået ved Store Vejleå et par gange. Det er Albertslunds største vandløb og det strækker sig gennem hele kommunen fra Vallensbæk Mose i syd, op gennem ådalen i Egelund- og Kongsholmparken, gennem Vestskoven og videre ud af kommunen op til Ballerup. Vandløb kan være en lysåben såvel som lysfattig naturtype alt afhængig af den omkringliggende vegetation – tagrør og dunhammer gør sit for at skjule Store Vejleå. Er der meget lysfattigt, finder man kun sparsomt med vandplanter på bunden, men er der masser af lys, kan der være ret tæt af vandplanter, som vandstjerne, pindsvineknop og brøndkarse. Åen er også hjemsted for mange dyr. Nogle af de mere ikoniske er isfugl, blåbåndet pragtvandnymfe og ørred. Om sommeren er det som regel ikke så svært at finde de smukke, blåbandede pragtvandnymfer, men isfuglen og ørrederne kan være svære at spotte. Er man tålmodig, kan man dog være heldig en tidlig morgen at se isfuglen jage som et lille, blåt lyn langs åen.

Store Vejleå er ret næringsbelastet – okker forekommer også en del steder i større mængder – men udviser stedvis tegn på bedring. I 2015 blev der første gang fundet lille klobille, som er et meget lille, vandlevende insekt, der indikerer relativ god vandkvalitet, og i 2019 blev den fundet igen og i større antal. Både vandplanter og dyr er afhængige af en bund, der har masser af småsten og større sten til at sidde fast på, skjule sig under og i forbindelse med parring. I 2019 anlagde kommunen sammen med lokale skoleklasser to, nye gydebanker til ørreder samt et stryg, og disse vil komme både ørreder og vandinsekter til gode.

De 22 projekter

På de næste sider findes beskrivelsen af de 22 projekter, der er fremkommet i samarbejde mellem Naturgruppen og forvaltningen. Da naturen er omskiftelig og i evig forandring, er projekterne vejledende og kan bytte plads eller skifte prioritering efter behov det pågældende år. Projekternes omkostning og udførselstid er ligeledes vejledende, da de er baseret på research og tilbud indsamlet i 2019. Nogle gange strækker udførelsen af et projekt sig over længere tid, end det reelt tager at udføre det. Derfor er udførelsen beskrevet som den effektive, samlede tid. Omkostninger er eksklusiv moms. Projekterne er listet efter hvornår, de kan udføres.

Albertslund Kommune, luftfoto 2019.

PROJEKT 1

Hyldemarken

Projekt mål

Øget biodiversitet i det bynære område, især for insektbestøvere, fugle og flagermus.

Projektbeskrivelse

Kortklippet græsareal på ca. 1,3 ha fræses op og harves. Derefter tilsås arealet med en frøblanding, der indeholder 28 hjemmehørende urter (både 1-årige og flerårige) og intet græs. Der lægges jordbunker op et par steder i skovbrynet til jordboende insekter. Langs skovbrynet påtænkes der at blive anlagt en sti med træflis markeret med træstammer og store sten, men denne sti er holdt ude af projektets budget, da det ikke har været muligt at indhente tilbud på den i indeværende år (2019). Arealet kan med fordel driftes årligt ved høslæt for at udfase blandt andet græs.

Hyldemarken (markeret med blå), luftfoto 2019.

Omkostning

- Fræsning og harvning af ca. 1,3 ha
  - Frøblanding med hjemmehørende urter
  - Drift (årligt høslæt)
- Totalpris: 95.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførsel

4-5 dage.

Projektstatus

Udført forår 2019.

PROJEKT 2

Gydebanker i Store Vejleå

Projekt mål

Bedre gydemuligheder for åens bestand af vilde ørreder. Bedre levevilkår for vandinsekter. Naturformidling til skoler.

Projektbeskrivelse

På strækningen udlægges der 2 gydebanker og 1 stryg i samarbejde med to, lokale skoleklasser. Projektet fungerer dermed også som naturformidling. Gydebankerne, der er lavet med småsten, er til ørredernes "redeshuller" og æg og stryget, der er lavet med lidt større sten, er til at hvirvle vandet op, hvilket ilter vandet.

Gydebanken anlægges, efterår 2019.

Strækning til gydebanker (markeret med gult) i St. Vejleå, luftfoto 2019.

Omkostning

- Bortpumpning af vand
- Mekanisk oprensning af vandhul
- Kørsel

Totalpris: ca. 10.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1 uge.

Projektstatus

Udføres 2020.

PROJEKT 3

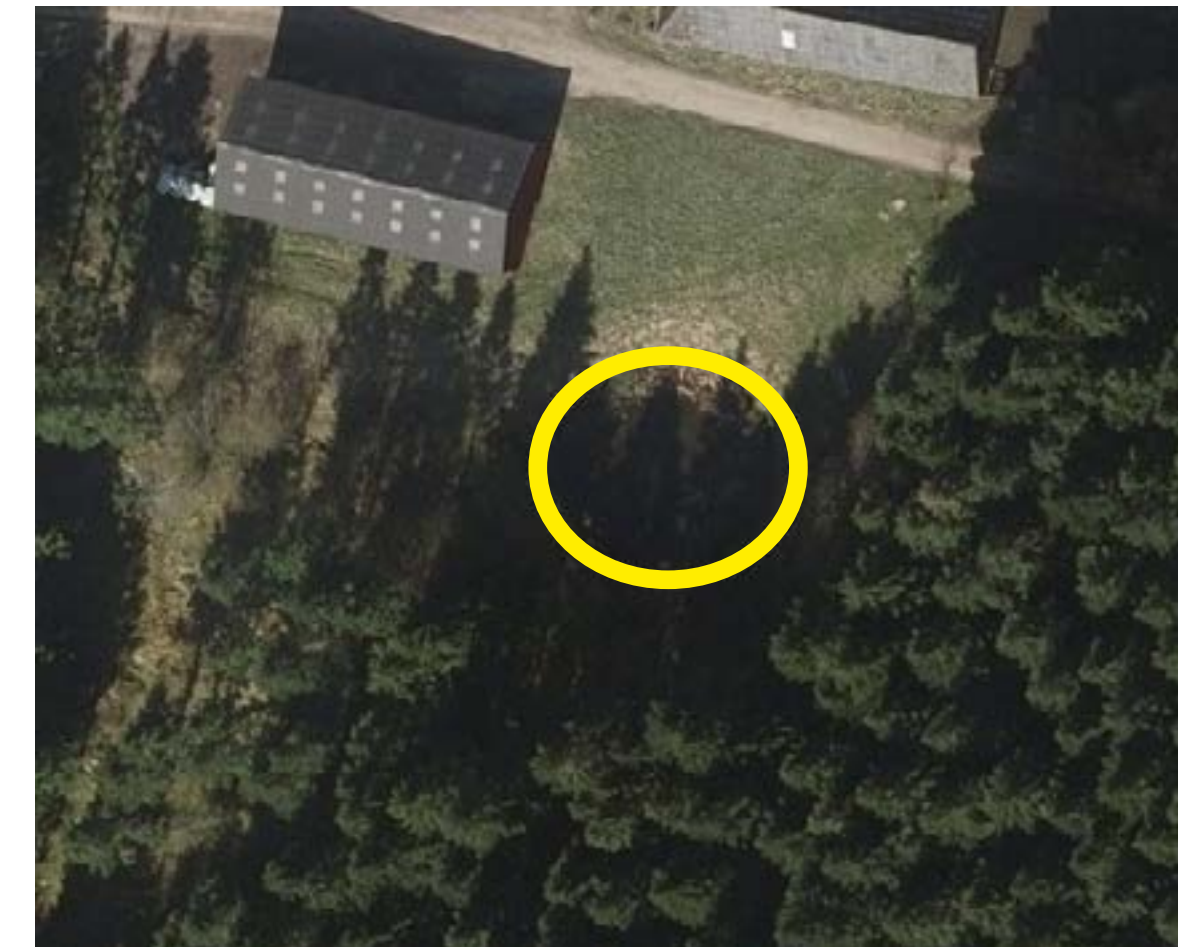
Vandhul ved Lindegården i Vestskoven

Projekt mål

Bedre levevilkår for padder og insekter.

Projektbeskrivelse

Der fældes skyggende træer rundt om vandhullet for at få mere sollys til vandoverfladen. Denne fældning vil øge potentialet for biodiversitet. Nogle af stammerne får lov at blive liggende på jorden til fordel for insekter og svampe. Som skovmyndighed har Naturstyrelsen vist interesse i at stå for fældningen af træerne. Vandet i vandhullet bortpumpes for at komme af med småfisk, der æder paddernes æg, og det næringsrige sediment graves væk. På denne måde startes vandhullet "forfra" og et sundt, velfungerende økosystem har dermed mulighed for at genindfinde sig.

Vandhul ved Lindegården (markeret med gult), luftfoto 2019.

Omkostning

- Bortpumpning af vand
- Mekanisk oprensning af vandhul
- Kørsel

Totalpris: ca. 10.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1 uge.

Projektstatus

Udføres 2020.

PROJEKT 4

Egelundparken – udtynding i tætplantet skovparti

Projekt mål

Forøget biodiversitet opnået gennem udtynding af skovpartiet samt oprettelse af nyt paddehul. Udtyndingen vil skabe mere plads til de resterende træer, og de vil med tiden udvikle større kroner. Øget tilgængelighed for borgere i det meget lukkede og mørke skovparti.

Projektbeskrivelse

Ud af de ca. 5,5 ha skov skal 25 % (ca. 1,4 ha) fældes og træerne skal blive liggende og gå i forrådnelse naturligt til fordel for insekter, fugle og svampe. Fældningen foregår med motorsav og ikke køretøjer for at skåne skovbunden. 25 % af træerne skal ringes. Ringning er en proces, hvor noget bark skrælles af, så træet går ud. Stående, døde træer er vigtige for fugle, flagermus, insekter og svampe. Alle, berørte træer kommer til at være yngre træer, således at de store, gamle træer får lov at blive stående. I midten af skovpartiet skal der laves en lysning, hvor der anlægges et eller flere, mindre paddehuller evt. med membran. Der oprettes et simpelt naturstisystem gennem skoven og til paddehullet. Naturstierne markeres med små skilte.

Skovparti (markeret med gult) i Egelundparken ved Lodager, luftfoto 2019.

Omkostning

- Udtynding + ringning + etablering af naturstier
- Etablering af paddehul på 500 m² samt myndighedsbehandling, indhentning af oplysninger fra Ledningsejerregistret (LER) og projektledelse
- Lysning på 0,5 ha + natursti

Totalpris: ca. 120.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

2-4 uger.

Projektstatus

Udføres 2020.

PROJEKT 5

Kongsholmparken – udtynding i tæt- plantet skovparti

Projekt mål

Forøget biodiversitet opnået gennem udtynding af skovpartiet samt oprettelse af nyt paddehul. Udtyndingen vil skabe mere plads til de resterende træer, og de vil med tiden udvikle større kroner. Øget tilgængelighed for borgere i det meget lukkede og mørke skovparti.

Projektbeskrivelse

Ud af de ca. 3,2 ha skov skal 25 % (ca. 0,8 ha) fældes og træerne skal blive liggende og gå i forrådnelse naturligt til fordel for insekter, fugle og svampe. Fældningen foregår med motorsav, og ikke køretøjer, for at skåne skovbunden. 25 % af træerne skal ringes. Ringning er en proces, hvor noget bark skrælles af, så træet går ud. Stående, døde træer er vigtige for fugle, flagermus, insekter og svampe. Alle berørte træer kommer til at være yngre træer, således at de store, gamle træer får lov at blive stående. I midten af skovpartiet skal der laves en lysning, hvor der anlægges et eller flere, mindre paddehuller evt. med membran. Der oprettes et simpelt naturstisystem gennem skoven og til paddehullet. Naturstierne markeres med små skilte.

Skovparti (markeret med gult) i Kongsholmparken ved Vandhaverne, luftfoto 2019.

Omkostning

- Udtynding + ringning + etablering af naturstier
- Etablering af paddehul på 500 m² samt myndighedsbehandling, indhentning af oplysninger fra Ledningsejerregistret (LER) og projektledelse
- Lysning på 0,5 ha + natursti

Totalpris: ca. 80.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

2-4 uger.

Projektstatus

Udføres 2020.

PROJEKT 6

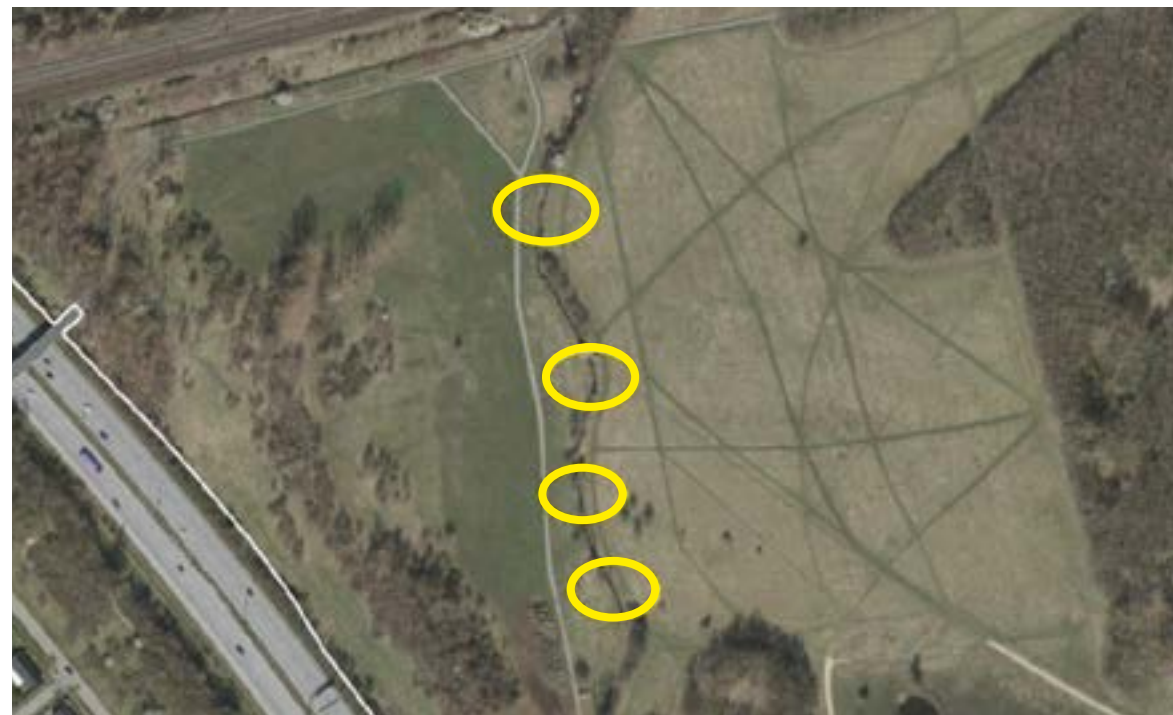
Udfladning af St. Vejle Ås brinker

Projekt mål

At udflade brinkerne i St. Vejle Å lige syd for jernbanen for at skabe bedre vilkår for padder og insekter og samtidigt gøre åen synlig i landskabet.

Projektbeskrivelse

Der vil på det markerede stykke blive fladet ud på brinkerne af åen med gravemaskine. Den afgravede jord (består mest af muld) vil blive spredt udover det nærliggende landskab eller kørt væk.

St. Vejle Å syd for jernbanen og de udpegede brinker (markeret med gult), luftfoto 2020.

Omkostning

- Afgravning af jord (muld) med gravemaskine
- Evt. bortkørsel af jord

Totalpris: ca. 100.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

1-2 dage.

Projektstatus

Udføres 2020/2021 (muligvis udskudt pga. Covid-19).

PROJEKT 7

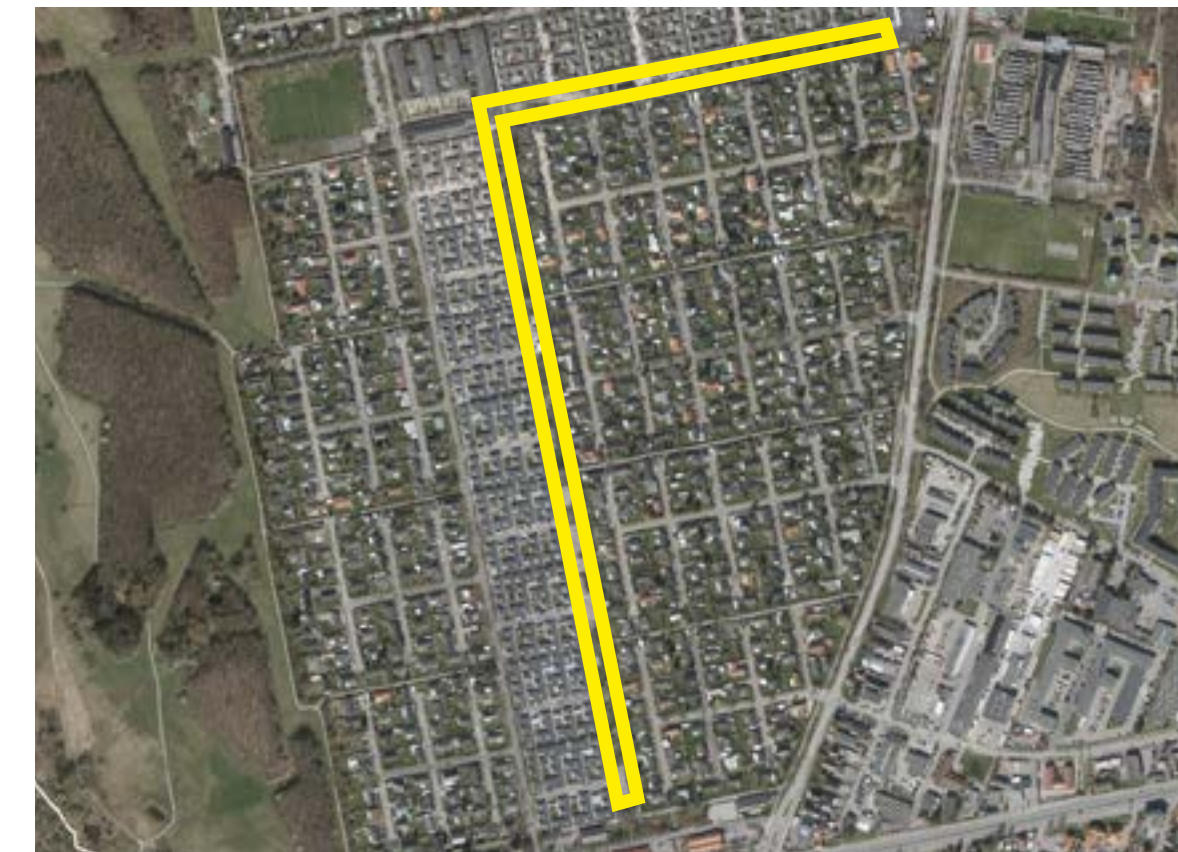
Begrønning af Grønningen

Projekt mål

Flere, hjemmehørende træer og buske med blomster og frugter, der er nyttige for insektbestøvere og fugle, på Grønningen. Grønningen har potentiale til at fungere som spredningskorridor for mange dyre- og plantearter. Der skabes en højere, rekreativ værdi for områdets borgere, da der skabes hyggelige steder at søge skygge eller holde picnic om sommeren samt muligheder for frugtplukning.

Projektbeskrivelse

Der plantes en håndfuld forskellige træer og buske. For at undgå skyggegener for de tilstødende boliger er særlige varianter af planterne blevet valgt og de højeste af dem bliver max 10-12 m høje. Der vil blive taget hensyn til borgernes behov for at spille f.eks. fodbold.

Grønningen (markeret med gult) lige øst for Egelundparken, luftfoto 2019.

Omkostning

- 10 x spidsløn "Columnare", krone 100-150 cm, højde 400-450 cm
- 10 x rød kornel, buske
- 10 x småbladet lind "Rancho", krone 100-150 cm, højde 350-400 cm
- 10 x mirabel, solitærbuske
- 30 x alm. hyl, buske barrods, plantes evt. i grupper af tre

Totalpris: ca. 40.000 kr. (fragt inkluderet i pris)

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1 uge.

Projektstatus

Udføres 2021.

PROJEKT 8

”Lille Egelund” i Egelundparken

Projekt mål

At skabe en lund af stilkeg, hvor egetræerne har rigeligt med plads til at brede sig og blive store. Store, gamle egetræer er hjem for et utal af dyre-, plante- og svampearter, og projektet har derfor potentiale til at forhøje biodiversiteten kraftigt på arealet over tid.

Projektbeskrivelse

8 stk. stilkeg plantes på arealet med rigelig plads omkring dem. Træerne skal henover årene have lov til at vokse sig kæmpestore og krogede. Græsset slås de første par år omkring træerne, så de ikke bliver udskyggede.

Den lille, tomme grund (markeret med gult) i den nordlige ende af Egelundparken, vest for Kratager, luftfoto 2019.

Omkostning

- Stilkeg, højstammet m. trådklump extra omplantning, 5,5-6 m,
Totalpris: ca. 30.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

1-2 dage.

Projektstatus

Udføres 2021.

PROJEKT 9

Skovparti ved Lille Egelund

Projekt mål

Udtynding af skovparti for at skabe dødt ved som vil skabe potentiale for forhøjet biodiversitet.

Projektbeskrivelse

Ud af de ca. 1,4 ha skov skal 25 % (ca. 350 m²) fældes og træerne skal blive liggende og gå i forrådnelse naturligt til fordel for insekter, fugle og svampe. Fældningen foregår med motorsav og ikke køretøjer for at skåne skovbunden. 25 % af træerne skal ringes. Ringning er en proces, hvor noget bark skrælles af, så træet går ud. Stående, døde træer er vigtige for fugle, flagermus, insekter og svampe. Alle berørte træer kommer til at være yngre træer, således at de store, gamle træer får lov at blive stående. Der oprettes et simpelt naturstisystem gennem skovpartiet. Naturstierne markeres med små skilte.

Skovparti (markeret med gult) lige opad Lille Egelund, nordlige ende af Egelundparken, luftfoto 2019.

Omkostning

- Udtynding + ringning + etablering af naturstier
Totalpris: ca. 40.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1 uge.

Projektstatus

Udføres 2021.

PROJEKT 10

Birkelundparken – lysning til padder og stående, døde træer

Projekt mål

At øge biodiversiteten for især padder og insekter.

Projektbeskrivelse

Der ryddes med motorsave en lysning på ca. 2000 m² (0,2 ha) lige over Tværstien, hvori der i midten graves et lysåbent paddehul på 250 m². Der efterlades ca. 15-30, stående træer, som ringes, så der skabes levesteder til fugle, flagermus og insekter. Der etableres en natursti ind til lysningen, så borgerne har mulighed for at komme tæt på dyrene.

Det lille vandhul ved Birkelundsvej, syd for Hyldemarken, luftfoto 2019.

Omkostning

- Etablering af paddehul i lysningen på 250 m² samt myndighedsbehandling, indhentning af oplysninger fra Ledningsejerregistret (LER) og projektledelse
  - Lysning på 2000 m² + natursti
- Totalpris: ca. 30.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1-2 uger.

Projektstatus

Udføres 2023.

PROJEKT 11

Omlagt drift af alle kommunale græsarealer, rabatter og grøftekanter

Projekt mål

At øge potentialet for biodiversitet ved at lade vegetationen på græsarealer og i rabatter og grøftekanter gro og årligt lave høslæt på dem.

Projektbeskrivelse

Hvis kommunens græsarealer, rabatter og grøftekanter driftes korrekt, rummer de stort potentiale for at øge biodiversiteten. Rabatter alene udgør ca. 4,5 ha. Derfor skal disse arealer fremover kun slås 1-2 gange årligt ved høslæt, så der fjernes næring fra dem. Der vil blive slået en bremme på ca. en halv meter ved den del af rabatter, der vender ind mod et fortove eller cykelsti. Nogle steder vil der blive eksperimenteret med udelukkende at slå den vegetation, der rager udover fortove og cykelstier. De steder, hvor det vurderes, at lang vegetation i en rabat eller grøftekant kan skabe trafikale udfordringer eller direkte fare, vil vegetationen blive klippet helt ned som før. Der tages forbehold for mindre ændringer af projektet, da driften henover de kommende par år vil blive finjusteret i takt med, at der skabes erfaringer.

Kommunal sti med tæt klippet græs rabat, 2020

Omkostning

- Ingen, da der er tale om en omlægning af kommunens drift af græsarealer, rabatter og grøftekanter indenfor det eksisterende driftbudget.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Løbende drift.

Projektstatus

Udføres 2022 og fortsættes derefter fast fremover.

PROJEKT 12

Mere naturformidling i Albertslund Kommune

Projekt mål

Mere naturformidling af Albertslunds natur til borgerne.

Projektbeskrivelse

Mere naturformidling i Albertslund Kommune, både formidlet mundtligt i naturen, men også gennem højere grad af informativ og spændende skiltning i forbindelse med naturområder og nye naturprojekter. Der indføres en fast ugedag på kommunens Instagram-profil, der udelukkende har at gøre med kommunens natur. Indholdet til Instagram-profilen udvælges af Team Trafik & Natur samt Herstedhøje Naturcenter og administreres af kommunikationsafdelingen.

Omkostning

Ca. 20.000 kr/år.

BLOMSTERENGE PÅ HYLDEMARKEN

Hyldemarken, som du står og ser på lige nu, er ved at blive omdannet til en blivende blomstereng kun med danske engblomster.

Albertslund Kommune har sat projektet i gang for at imødekomme insekternes behov for mad og hjem og for at skabe et naturligt frirum, som alle kan nyde.

Verden over daler biodiversiteten, dvs. antallet af arter af både dyr, planter og svampe, og det vil Albertslund Kommune gerne være med til at vende. Alle samfund er afhængige af et sundt og velfungerende landbrug, og uden insekter, der bestøver blomsterne, løber landbruget ikke rundt.

Derfor er det meget vigtigt, at vi passer på bestøvere som for eksempel bier, sommerfugle og svirrefluer. Når engen er klar, kan du på en afstressende tur af de svingede stier og nyde smaget af blomsterne farver og insekternes summen - og pluk gerne en enkelt blomst eller to.

Effektiv, samlet tid for udførsel

Ingen nævneværdig udførselstid.

Projektstatus

Udføres 2020.

PROJEKT 13

Flagermusundersøgelse

Projekt mål

At få afdækket hvilke arter af flagermus, der lever indenfor kommunens grænser.

Projektbeskrivelse

De udpegede områder (Stuekær i Vestskoven, Skallerne, Egelundparken, skoven ved Roskilde Kro, Hyldegårdsgrunden, Vandhaverne, Vallensbæk Mose, Hyldemarken/Birkelundparken, Brillesøen, Roholmparken og Egesøen) undersøges gennem lydoptagelser og observation af en ekspert. Alle arter af flagermus er såkaldte bilag IV-arter, og disse arter er underlagt særlig beskyttelse, da de er i tilbagegang og/eller truede.

Omkostning

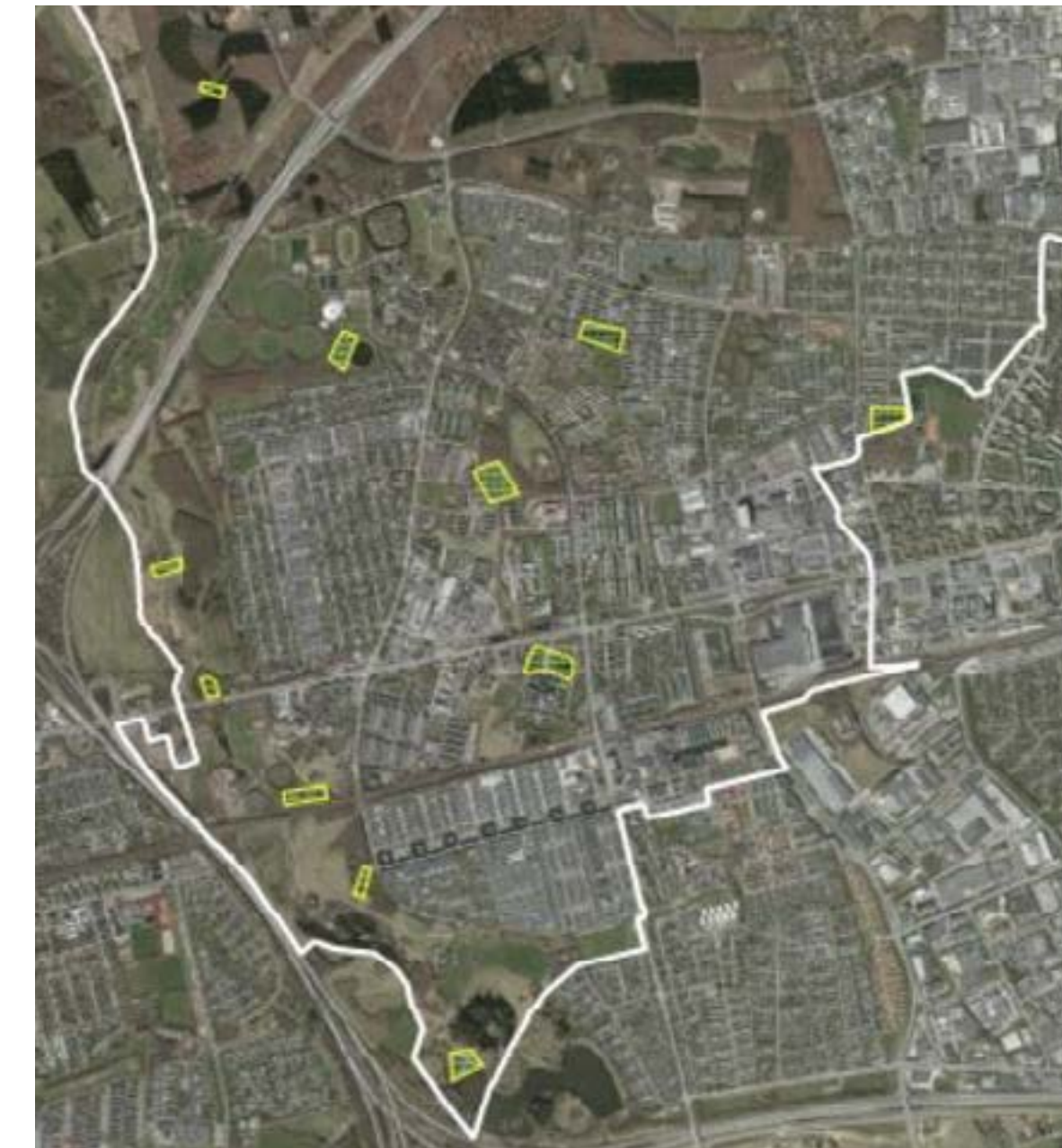
- Undersøgelse samt rapport
- Total pris: ca. 50.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførsel

3-4 uger.

Projektstatus

Udføres 2022.

De grøngule firkanter viser mulige undersøgelsesområder, luftfoto 2019.

PROJEKT 14

Hævning af bunden i St. Vejle Å

Projekt mål

At skabe bedre vilkår for padder, vandinsekter og vade-fugle i Egelundsparken.

Projektbeskrivelse

St. Vejle Å i Egelundsparken er næsten ikke længere synlig på grund af tilgroning. En markant hævnings af bunden med grus og sten vil dække tilgroningen og oversvømme et større område og skabe nyt habitat til padder og insekter. Grus og sten vil hæmme vandpest, pindsvineknop, brøndkarse, tagrør og dunhammer, der lige nu udgør den herskende vegetation. Det vil ikke være hele den viste strækning på ca. 850 m, der hæves, men derimod udvalgte dele af strækningen. Delstrækningerne udvælges alt efter vejrforholdene og områdets beskaffenhed på det pågældende tidspunkt for udførelsen, da disse forhold lokalt kan variere en del. Projektets udformning og omfang vil desuden også afhænge af en ekstern forundersøgelse.

Den gule streg markerer St. Vejle Ås forløb i Egelundsparken, luftfoto 2020.

Omkostning

- Forundersøgelse
- Materialer (grus og sten)
- Udlægning af materialer
- Transport

Totalpris: ca. 200.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 1-2 uger.

Projektstatus

Udføres 2021.

PROJEKT 15

Biodiversitet i Hersted Industripark

Projekt mål

Øget biodiversitet i det bynære område. Større naturværdi og flere rekreative muligheder for borgere.

Projektbeskrivelse

Kortklippet græsareal på ca. 0,43 ha fræs op og harves. Derefter tilsås arealet med en frøblanding, der indeholder 28 hjemmehørende urter (både 1-årige og flerårige) og intet græs. Arealet kan med fordel driftes årligt ved høslæt for at udfase bl.a. græs.

Græsareal (markeret med blå) nær Poppelstien i Hersted Industripark, luftfoto 2019.

Omkostning

- Fræsning og harvning af ca. 0,43 ha
- Frøblanding
- Drift (årligt høslæt)

Totalpris: ca. 30.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 2 dage.

Projektstatus

Udføres 2022.

PROJEKT 16

Det lille vandhul ved Birkelundsvej

Projekt mål

At øge biodiversiteten for padder og insekter.

Projektbeskrivelse

Vandhullet var for en årrække siden en ganske udmærket paddelokalitet, men i dag er det domineret af tagrør og dunhammer og som billedet viser, er det næsten groet til. Fjernelsen af tagrør og dunhammer vil forhindre, at vandhullet tilgror, og mere af vandet vil kunne varmes op, hvilket er nødvendigt, hvis vandhullet skal kunne understøtte et varieret paddeliv.

Det lille vandhul ved Birkelundsvej, syd for Hyldemarken, luftfoto 2019.

Omkostning

- Bortpumpning af vand, mekanisk
- Totalpris: ca. 10.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

2-3 dage.

Projektstatus

Udføres 2023.

PROJEKT 17

Egelundparken - rydning af tagrør og dunhammer i den sydlige ende

Projekt mål

At gøre arealet til brugbart habitat for padder.

Projektbeskrivelse

Arealet (ca. 0,2 ha) er tæt overgroet af tagrør og dunhammer pga. det næringsmættede vand, der hele tiden tilføres. Planterne ryddes og fjernes, hvilket vil give en lettilgængelig vandflade, der kan opvarmes af solen. Dette vil på relativt kort sigt kunne tiltrække padder, som f.eks. skrubbtudse, butsnudet frø og lille vandsalamander, hvis arealet ryddes årligt over 3-5 år.

Areal, der skal ryddes for tagrør og dunhammer (markeret med gult), luftfoto 2019.

Omkostning

- Skæring af tagrør og dunhammer m. Truxor-maskine
- Totalpris: ca. 50.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

2-3 dage.

Projektstatus

Udføres 2022.

PROJEKT 18

Biodiversitet på Skallerne

Projekt mål

Øget biodiversitet i det bynære område. Større naturværdi og flere rekreative muligheder for borgere.

Projektbeskrivelse

Kortklippet græsareal på ca. 2,3 ha fræses op og harves. Derefter tilsås arealet med en frøblanding, der indeholder 28 hjemmehørende urter (både 1-årige og flerårige) og intet græs. Arealet kan med fordel driftes årligt ved høslæt for at udfase bl.a. græs.

Græsareal rundtom Skallerne (markeret med blåt), luftfoto 2019.

Omkostning

- Fræsning og harvning af ca. 2,3 ha
- Frøblanding m. hjemmehørende urter
- Drift (årlig høslæt)

Total pris: 180.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 4-5 dage.

Projektstatus

Udføres 2023.

PROJEKT 19

Eng i Egelundparken nær Lodager

Projekt mål

Øget biodiversitet i det bynære område. Større naturværdi og flere rekreative muligheder for borgere.

Projektbeskrivelse

Kortklippet græsareal på ca. 0,7 ha fræses op og harves. Derefter tilsås arealet med en frøblanding, der indeholder 28 hjemmehørende urter (både 1-årige og flerårige) og intet græs. Arealet kan med fordel driftes årligt ved høslæt for at udfase bl.a. græs.

Græsareal (markeret med blåt) i Egelundparken, nær Lodager, luftfoto 2019.

Omkostning

- Fræsning og harvning af ca. 0,7 ha
- Frøblanding
- Drift (årligt høslæt)

Totalpris: ca. 60.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

1 uge.

Projektstatus

Udføres 2021.

PROJEKT 20

Den gamle mergelgrav i Kongsholmparken

Projekt mål

At skabe et fungerende vandhul for padder.

Projektbeskrivelse

I gamle dage blev der gravet mergel (en kalkholdig lertype) i hullet, men det har i mange år været tilgroet med krat og træer. Hullet er relativt dybt og siderne er meget stejle. Padder skal bruge flade brinker til deres vandhuller, så for at skabe et fungerende levested, skal der graves jord væk fra siden for at skabe en mindre stejl "indgang/rampe" til vandhullet. Indgangen/rampen kan være 2-3 m bred og tilsås med lave urter. Padder skal også bruge solopvarmet vand, så hullets bevoksning skal ryddes næsten helt væk, men der må gerne stå lidt krat og træer tilbage oppe på dets nordøstlige kanter. Nede i selve vandhullet skræbes der 30 cm jord af. En membran bør ikke være nødvendig pga. den høje grundvandsstand. Der lægges et par store sten ud i vandhullet til padder og insekter.

Den gamle mergelgrav lige nordøst for Høghsbjerg i Kongsholmparken (markeret med gult), luftfoto 2019.

Omkostning

- Rydning af bevoksning
- Bortgravning af jord
- Store sten
- Urteblanding
- Kørsel

Totalpris: ca. 100.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

Ca. 4-5 dage.

Projektstatus

Udføres 2023.

PROJEKT 21

Birkelundparken – lille blomstereng

Projekt mål

Øget biodiversitet i det bynære område. Større naturværdi og flere rekreative muligheder for borgere.

Projektbeskrivelse

Kortklippet græsareal på ca. 950 m² fræses op og harves. Derefter tilsås arealet med en frøblanding, der indeholder 28 hjemmehørende urter (både 1-årige og flerårige) og intet græs. Arealet kan med fordel driftes årligt ved høslæt for at udfase bl.a. græs.

Lille græsareal i Biotopia i Birkelundparken (markeret med blå), luftfoto 2019.

Omkostning

- Fræsning og harvning af ca. 950 m²
- Frøblanding m. hjemmehørende urter
- Drift (årlig høslæt)

Total pris: 7.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

3-4 dage.

Projektstatus

Udføres 2023.

PROJEKT 22

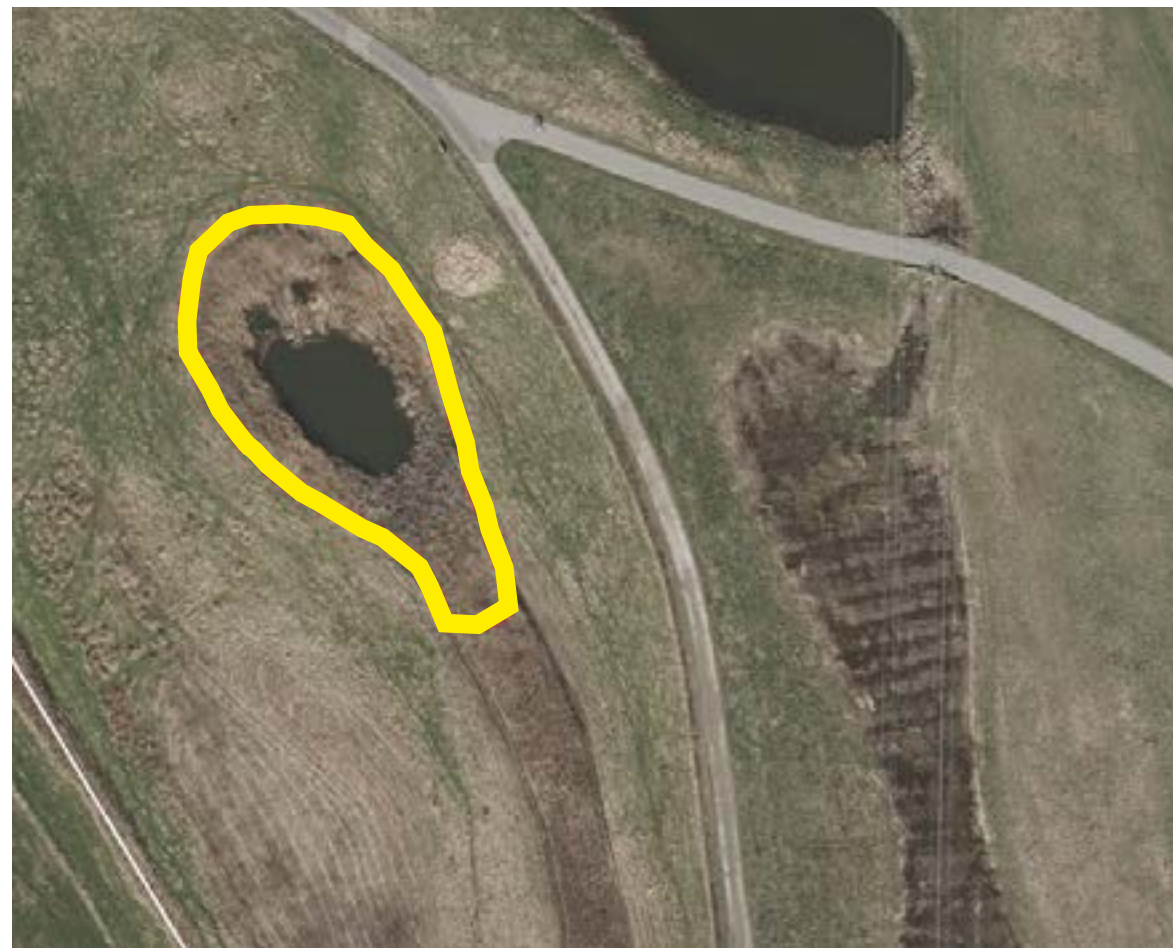
Egelundparken – rydning af tagrør og dun- hammer i den nordlige ende

Projekt mål

At gøre arealet til brugbart habitat for padder.

Projektbeskrivelse

Arealet (ca. 0,1 ha) er tæt overgroet af tagrør og dunhammer pga. det næringsmættede vand, der hele tiden tilføres. Planterne ryddes og fjernes, hvilket vil give en lettilgængelig vandflade, der kan opvarmes af solen. Dette vil på relativt kort sigt kunne tiltrække padder, som f.eks. skrubtudse, butsnudet frø og lille vandsalamander, hvis arealet ryddes årligt over 3-5 år.

Areal, der skal ryddes for tagrør og dunhammer (markeret med gult), luftfoto 2019.

Omkostning

- Skæring af tagrør og dunhammer m. Truxor-maskine
- Totalpris: ca. 40.000 kr.

Effektiv, samlet tid for udførelse

2-3 dage.

Projektstatus

Udføres 2022.

Projektoversigt

22 projektforslag i alt (projekt 1 og 2 er færdiggjort og betalt og indgår derfor ikke i beregningerne)

Ca. 1,3 mio. kr. for de 20, ufærdige projekter = ca. 325.000 kr. pr. år.

Ca. 65.000 kr. pr. projekt

2020	2021	2022	2023
Projekt 3	Projekt 7	Projekt 11	Projekt 10
Projekt 4	Projekt 8	Projekt 13	Projekt 16
Projekt 5	Projekt 9	Projekt 15	Projekt 18
Projekt 6	Projekt 14	Projekt 17	Projekt 20
Projekt 12	Projekt 19	Projekt 22	Projekt 21
I alt: 330.000 kr.	I alt: 370.000 kr.	I alt: 240.000 kr.	I alt: 317.000 kr.

Albertslunds natur i fremtiden

Der skal være plads til mere og bedre natur i Albertslund, også i fremtiden. Derfor har forvaltningen, i tæt samarbejde med Naturgruppen, overvejet hvilke tiltag, der sandsynligvis vil blive arbejdet med i den næste naturplan. Selve afsnittet her er tænkt som bindeled mellem Naturplan 2020 og den næste naturplan. På denne måde kan forvaltningen, i samråd med Naturgruppen, ved udarbejdelsen af næste naturplan fra arbejdets start vurdere, om idéerne præsenteret nedenfor stadigvæk er relevante for kommunens naturområder og borgere. Det er dog muligt, at arbejdet med visse af nedenstående idéer allerede begynder i 2020. Rækkefølgen nedenfor er ikke prioriteret og afsnittet skal som udgangspunkt læses separat fra resten af Naturplan 2020.

Projekt Egelund Bakker – reducere af støj og øgning af biodiversitet

Støj har i lang tid været, og fortsætter med at være, et problem i Albertslund Kommune, især for borgere bosat langs Motorring 4, Roskildevej og jernbanen. Støj er imidlertid også et problem for dyrelivet, og følgerne af støjforurening kan eksempelvis være

ændret adfærd hos fugle, flagermus og andre dyr, der er afhængige af lyd til kommunikation, fødesøgning og parring. Hvis først en række dyr forsvinder fra et område, ændres vegetationen også ofte med negativ effekt.

Der kan derfor med fordel etableres en støjvold langs Motorring 4 med projekt Egelund Bakker. Egelundsparken er en del af Fingerplanens grønne kiler, der skal tjene som rekreative friluftsområder for hovedstadsområdets borgere. På samme måde som det er gjort med Hyldager Bakker, vil støjvoldene ikke blot etableres som traditionelle jordvolde, men gøres til en del af et nyt og kuperet landskab, som også vil øge oplevelsesværdien for områdets brugere og, med den rette udformning og beplantning, øge biodiversiteten. Det kan overvejes at rejse skov på dele af det 23,5 ha store areal, eller om der bør sættes på større vådområder, hvor tørvedannende mosser kan etablere sig.

Registrering af gamle dræn

Der er stadigvæk gamle, aktive dræn fra eksempelvis nedlagte landbrug, der munder ud i Store Vej-

leå. De har ikke længere nogen funktion og udleder næringsstoffer og okker (ses som røde plamager på åens bund). Hvis okker er til stede i for store mængder, kan det kvæle dyre- og plantelivet og forsure vandet betydeligt. Drænene er endnu ikke registrerede og kortlagte, men da de fleste af dem er ret tydelige, ville det ikke være en stor udfordring. Da drænene ikke længere tjener noget formål, kan de med stor fordel for naturen nedlægges.

Faunapassager

Dyrs færdsel i et voksende, urbant miljø er naturligt begrænset af større veje og jernbaner. Denne udfordring kan dog kommes til livs via faunapassager, som typisk er tunneller eller broer dækket af træer og krat. Bevoksningen er vigtig, da faunapassager krydser meget befærdede steder, og dyrene ofte nægter at bruge passagen, hvis ikke den er bred nok og har bevoksning, de kan skjule sig i. Der er en række steder i kommunen, der er oplagte til anlæg af faunapassager, som over Vestskovvej lige nord for moseområdet ved Radiogrunden, den nordlige del af Egelundparken under motorring 4 og over Roskildevej ved Roskilde Kro.

6-pletet kollesværmer

Blishøne

Ramsløg ved St. Vejle Å

Kålsommerfugl

Bredpande

Larver af sommerfuglen, Blodplet

Guldøje

Musvit

Omløb af Store Vejleå

Som det er lige nu, løber Store Vejleå gennem de to, store søer i Vallensbæk Mose, nemlig Tueholm og Vallensbæk Sø. Gennemløbet udfordrer kraftigt øredens vandring op gennem åsystemet, da den skal svømme en meget specifik rute for at finde vej til gydepladserne længere oppe i systemet. Ydermere indeholder Tueholm Sø en ikke ubetydelig bestand af gedder, der bestemt ikke går af vejen for at æde en ørred. Sidst, men ikke mindst, holder der en del fiskehejrer og skarver til på øen i Vallensbæk Sø. Disse fugle er meget dygtige fiskere og har nemt ved at fiske i søens lave vand. En ny åstrækning vil desuden helt generelt gavne biodiversiteten, og derfor vil det være en fordel, hvis åen føres udenom søerne. Tueholm og Vallensbæk Sø modtager også en hel del vandpest fra åen, og det er ikke umuligt, at en omførsel af åen over tid vil begrænse vandpestens udbredelse i søerne, hvis der samtidigt bliver gjort en indsats for at mindske vandpestens tilstedeværelse i søerne. Det er dog en meget stor udfordring, da vandpest er enormt dygtig til at sprede sig hurtigt og allerede nu findes alle steder i søerne.

Store Vejleå i Egelundparken

Flere steder i Egelundparken er Store Vejleå groet til med tagrør, dunhammer, brøndkarse og pindsvineknap på grund af stor næringsstofftilførsel. Visse steder er tilgroningen så markant, at åen ikke længere er synlig, undervandsplanterne er skygget væk, og småfisk kan kun meget svært bevæge sig gennem den tætte bevoksning. Åen kan derfor med fordel fortsat restaureres flere steder op gennem Egelundparken for igen at gøre den til et egnet tilholdssted for områdets vandlevende - og vandtilknyttede - arter.

Lysforurening

Ligesom støj forurener vores natur, gør lys det også. Nataktive dyr får sværere ved at navigere og skjule sig. Der kan tænkes i løsninger med intelligente gadelamper, der tænder og slukker ved hjælp af bevægelsesensorer. Gadelamperne kan også tilpasses specifikt til den type vej eller sti, de står ved, og mindre stier kan få lov at være mørklagte i sommerperioden, hvor natterne er korte og lyse. Stier, der benyttes sjældent, kan få lov at være mørklagte året rundt.

Dronetrafik

Flere steder i verden flyver droner allerede rundt og kortlægger og leverer varer. Det er ikke usandsynligt, at droner også snart indtager luftrummet i og omkring Albertslund. Selvom det er smart, kan det være en udfordring for dyrelivet, der kan føle sig truet af dronerne. Lyden fra dronerne kan også nemt gå hen at forstyrre en ellers fredelig naturoplevelse, og derfor kan det være en fordel at planlægge bestemte flyvezoner for dronerne, så de flyver udenom naturområderne og parkerne.

Mere natur ind i byen

Vi skal fortsat have mere natur ind i byen, enten som eng- eller vådområder eller hvor man lader nærliggende skov og krat "vokse ind" i boligområderne. Store, gamle, døde træer skal have lov at blive stående eller liggende, så de kan udnyttes af en lang række dyr, planter og svampe. Dette kræver fortsat oplysning fra kommunen til borgerne om de mange positive effekter af netop sådanne tiltag. Dette vil binde byen bedre sammen med naturen og disse tiltag vil kunne øge rekreative muligheder og forskøn-

.... forsat fra forrige side

ne boligforeningers grønne arealer samt private haver. Det kan overvejes, om der skal eksperimenteres med en løsning til boligforeninger samt for den enkelte borger, hvor særligt nyttige naturtiltag eksempelvis belønnes med et klistermærke til postkassen, der fortæller forbigående, at der er et særligt fokus på biodiversitet i boligforeningen/husstanden.

Invasive arter

En art er invasiv, når den ikke naturligt hører hjemme i regionen og spreder sig aggressivt med negativ påvirkning af andre arter i området. Kæmpebjørneklo, der netop er invasiv, optræder efterhånden kun få steder i kommunen takket være lovgivning og en målrettet, kommunal indsats mod den. Dog er andre, invasive arter i fremgang, eksempelvis canadisk gyldenris, kæmpebalsamin og mink, der optræder i varierende grad. Selvom der ikke er lovgivet for de øvrige, invasive arter, kan det gavne biodiversiteten i Albertslund at holde et vågent øje med dem og udarbejde indsatsplaner for hver enkelt af dem. Da mange af arterne ofte også optræder på privat grund, kan det overvejes, hvordan borgere i kommunen bedst informeres om dem og om hvordan, de bedst bekæmpes.

Andre fokusområder

- Plastik fra emballage ender hyppigt i naturen. Dette skal stoppes gennem oplysnings- og opsamlingskampagner.
- Udsætning af gamle dyreracer på kommunens naturarealer – eksempelvis Heck-kvæg og Exmoor-ponyer for at sikre bedre og mere varieret græsning af hensyn til biodiversiteten.
- Det skal undersøges, om højspændingsmasterne i ådalen kan blive gravet ned som kabler i stedet.
- Bækrenden ved Coop bør genoprettes, så der kan opnås en øget biodiversitet i vandløbet. Den er tilgroet og vegetationen bør ryddes.
- Store Vejleå omkring Snubbekorsvej skal gøres vandførende, da der stort set ikke løber noget vand.
- Biodiversitet skal være en integreret del af Materialegårdens daglige drift af kommunens natur og parker. Dette kan for eksempel ske gennem små, men hyppige kurser omhandlende naturtiltag og invasive arter.
- Fokus på kommunens rovfugle, deres levesteder og fødetilgængelighed.

- Fokus på etablering af egnet habitat til flere dyr end den spidssnudedede frø, der er Albertslunds ansvarsart. For eksempel guldsmede, vilde bier, sommerfugle, padder generelt og laksefisk som ørred.
- Øget fokus på indarbejdning af biodiversitet i kommunale byggeprojekter.

Vandhul, Egelundsparken

Pibeænder

Vandnymfe

Gedde på ca. 1 år

Knopsvane

Fiskehejre med skalle i næbbet

Død træstub med mos og lille, spirende plante

Albertslund Kommune